

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Komparace správy měst Karviné a Havířova

Comparison of Administration of the Karviná and Havířov Towns

Student: Andrea Fischerová

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jiří Kovář

Ostrava 2013

Zadání bakalářské práce

Student:

Andrea Fischerová

Studijní program:

B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Specializace:

00 Veřejná ekonomika a správa

Téma:

Komparace správy měst Karviné a Havířova

Comparison of Administration of the Karviná and Havířov Towns

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Organizace a fungování správy statutárních měst
3. Sociálně-ekonomický profil měst Karviné a Havířova
4. Komparace správy měst Karviné a Havířova
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada, 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

HAVLAN, Petr a kol. *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*. 2. aktual. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2008. 318 s. ISBN 978-80-7201-708-9.

KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva: zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Nakladatelství Doplněk a Občanské sdružení pro region, 2006. 93 s. ISBN 80-7239-193-3.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Jiří Kovář**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 10.5.2013

Fischurova

Obsah

1 Úvod	4
2 Organizace a fungování správy statutárních měst	5
2.1 Municipální politika	5
2.1.1 Vývoj místní politiky a obecního zřízení	5
2.2 Současné obecní zřízení	7
2.2.1 Orgány obce	8
2.2.2 Majetek obcí	10
2.3 Charakteristika statutárních měst	13
2.3.1 Vývoj statutárních měst	13
2.3.2 Současná podoba statutárních měst	15
2.3.3 Statut města, městské obvody a městské části	15
3 Sociálně - ekonomický profil měst Karviné a Havířova	16
3.1 Historie měst a jejich vývoj	17
3.2 Charakteristika měst	22
3.2.1 Rozloha	22
3.2.2 Poloha	23
3.3 Obyvatelstvo a bydlení, urbanistická struktura	23
3.4 Ekonomická základna a zaměstnanost	26
3.5 Funkce měst (služby)	28
3.6 Dopravní obslužnost	29
4 Komparace správy měst Karviné a Havířova	31
4.1 Zastupitelstvo	31
4.1.1 Volby do zastupitelstva	32
4.2 Další orgány	34
4.2.1 Primátor	34
4.2.2 Náместci	35
4.2.3 Rada	36
4.2.4 Výbory zastupitelstva	36
4.2.5 Komise rady	37
4.3 Magistrát	38
4.4 Náklady na provoz	41
4.4.1 Náklady zastupitelstva	41
4.4.2 Náklady magistrátu	42
4.5 Rozpočet	45
4.6 Návrhy na uspořádání správy měst	47
4.6.1 Zřízení městských částí	47
4.6.2 Vytvoření volebních obvodů	50
4.6.3 Vytvoření osadních výborů	52
4.7 Zhodnocení navržených variant	53
5 Závěr	54
Seznam použité literatury	58
Knížní publikace	58
Legislativa	58
Elektronické zdroje	59
Seznam zkratk	60
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	

1 Úvod

Tato bakalářská práce pojednává o problematice statutárních měst v České republice. Statutárními městy jsou obecně větší města se zvláštním statutem, která mohou ze zákona své území rozdělit na menší části – městské části nebo městské obvody - a v nich vytvořit další nižší stupeň řízení města. Práce je především zaměřena na problematiku dvou statutárních měst – Karviné a Havířova a na komparaci jejich správy.

Problematiku obecního zřízení a zřízení statutárních měst lze zařadit a chápat jako jednu z oblastí veřejné správy, která je součástí veřejné ekonomiky a samozřejmě i veřejných financí. Z tohoto důvodu bylo téma na Ekonomické fakultě v rámci studijního oboru Veřejná ekonomika a správa vhodně zvoleno.

Cílem této bakalářské práce je nejen zachytit historický vývoj statutárních měst a jejich současnou podobu, porovnat sociálně-ekonomický profil dvou výše zmíněných statutárních měst, ale hlavně na základě analýzy a komparace správy Karviné a Havířova najít možná řešení, návrhy a doporučení pro zlepšení správy obou statutárních měst.

Bakalářská práce je rozdělena na teoreticko-metodologickou část a praktickou neboli aplikační část. V teoreticko-metodologické části, která je vstupem do dané problematiky, je popsáno obecní zřízení v českých zemích jak v současné době, tak v minulosti, charakteristika statutárních měst v České republice a v neposlední řadě také sociálně-ekonomický profil dvou vybraných statutárních měst. Praktická část se následně zabývá komparací Karviné a Havířova a návrhy na zlepšení správy obou měst.

Základní pracovní metodou byla analýza, pomocí níž jsem se snažila přiblížit informace pro zpracování tématu. Další neméně důležitou metodou byla komparace, pomocí které jsem srovnávala sociálně-ekonomické faktory a správu obou vybraných měst. V závěru samotné bakalářské práce byla použita metoda syntézy, jejímž výsledkem byly navržené variantní řešení členění a správy obou měst. Mezi hlavní zdroje informací patřila odborná literatura, zákony, statistické údaje, normy, vyhlášky obou měst a také informace poskytnuté z Magistrátu města Karviné a Magistrátu města Havířova.

2 Organizace a fungování správy statutárních měst

Než se budeme věnovat charakteristice statutárních měst tak si nejdříve objasníme co je to vlastně municipální politika a jaký byl vývoj obecního zřízení v českých zemích. Dále zjistíme, jaké máme v obci orgány, jejich pravomoci a následně si ujasníme co je majetek obcí a co do něj patří.

2.1 Municipální politika

Municipální neboli také místní (lokální) politika se odehrává především v prostředí územní samosprávy. Nejprve si charakterizujeme územní samosprávu jako takovou a následně přejdeme k municipální politice a jejím postupnému vývoji v českých zemích.

Územní samosprávu chápeme jako prostorově vymezený funkční celek, který má právo samostatně rozhodovat o svých záležitostech. Na území České republiky existuje dvoustupňový systém územní samosprávy, který vytváří základní územní samosprávné celky (obce) a vyšší územní samosprávné celky (kraje, resp. hl. m. Praha). Jejich právo na samosprávu je zakotveno v Ústavě ČR. Územní samospráva je pak uskutečňována vlastními orgány, které si samosprávné celky vytvoří.

2.1.1 Vývoj místní politiky a obecního zřízení

Vývojem obecního zřízení se v této práci budeme zabývat, protože fungování současných statutárních měst úzce souvisí s historickým vývojem celkové obecní samosprávy v českých zemích. Statutární města se na českém území začala formovat společně s obecní samosprávou, a proto je důležité si připomenout, jak se v průběhu let vytvářely samotné obce a města.

Počátky municipální politiky v prostředí územní samosprávy v českých zemích souvisí s revolucí v roce 1848, kdy v rakouském císařství proběhly významné změny ve struktuře i činnosti veřejné správy. Před revolucí byla veřejná správa realizována v první instanci nestátními orgány (vrchnostmi, tj. majiteli panství) a ve druhé, třetí a čtvrté instanci úřady státními. Samosprávu (pouze ve městech) reprezentovali konšelé, kteří společně tvořili městskou radu, a předsedající konšel se nazýval purkmistr. V období reforem Josefa II. byly

městské rady nahrazeny regulovanými magistráty, které se skládaly ze zkušených a nezkušených radních. Funkci zkušených radních mohly vykonávat pouze osoby právnický vzdělané po složení odborné zkoušky způsobilosti, za vykonávání své funkce byly placeny a nepocházely z řad měšťanů. Naopak nezkušení radní byli voleni z řad měšťanů, disponovali pouze poradním hlasem a svou činnost vykonávali bezplatně.¹

Revoluce v roce 1848 přinesla zrušení poddanství a vrchnostenské správy. První právní úprava obecního zřízení (tzv. prozatímní obecní zřízení) byla vyhlášena dne 20. března 1849 a rozlišovala tři druhy obcí: obec místní, okresní a krajskou. Snahou bylo na každé úrovni státní správy vytvořit samosprávu. Tato úprava již rozeznávala působnost obcí samostatnou (tehdy přirozenou) a přenesenou. Obecními orgány byly výbor a představenstvo [Balík, 2009, s. 39-40].

V roce 1861 byla vydána Schmerlingova ústava. Na tuto ústavu navazoval říšský zákon, kterým se vyměřovala základní pravidla pro uspořádání obecních záležitostí. V období monarchie se do obecních orgánů volilo na základě veřejného, přímého, nevšeobecného a nerovného hlasovacího práva.² Po vzniku Československé republiky v roce 1918 se stávající úprava voleb do obecních orgánů stala neudržitelnou a byl přijat nový zákon zajišťující rovné, všeobecné, přímé a tajné volební právo. Právo volit získaly i ženy. Obecními orgány se nově staly zastupitelstvo a rada, které nahradily tehdejší výbory a představenstva.³

Prudkou změnu přinesl rok 1938, kdy zanikla samostatnost, suverenita, teritoriální integrita československého státu a československý demokratický systém. V období protektorátu byla ve všech obcích nad 3 000 obyvatel rozpuštěna obecní zastupitelstva [Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 32-33].

Po 2. světové válce samosprávné obecní zřízení vystřídaly **národní výbory** jako místní orgány státní moci a správy. Podléhaly ministerstvu vnitra a byly rozděleny na vyšší a nižší národní výbory, kdy nižší NV (místní) byly podřízeny vyšším NV (okresní, zemské, později krajské). V období NV byly obce oddluženy, ale zároveň jim byl veškerý majetek znárodněn

¹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada, 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

² Větší váhu měl hlas osoby, která se více podílela na financování veřejných záležitostí a volební právo měla pouze osoba mužského pohlaví starší 24 let.

³ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada, 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

a NV hospodařily pouze s majetkem státu, který jim byl svěřen do správy. Příjmy a výdaje NV se staly součástí státního rozpočtu. Orgány NV byly plénum, rada a komise. V čele NV stál předseda.

Zákonem o obcích z roku 1990 byly zrušeny všechny druhy místních národních výborů (MNV, MěstNV, ObNV). Nahradila je obecní samospráva a na obce byla znovu přenesena část výkonu státní správy. Základem územní samosprávy se staly obce. Na úrovni okresních NV byly vytvořeny okresní úřady, které svou funkci vykonávaly do roku 2003.

2.2 Současné obecní zřízení

Obecní zřízení je dnes v České republice upraveno především v Ústavě (hlava VII) a pak zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích, který definuje obec jako územní samosprávné společenství občanů, tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Výjimky tvoří Praha a vojenské újezdy; jejich postavení je upraveno zvláštními zákony.⁴

Obec je dle zákona o obcích veřejnoprávní korporací, hospodaří se svým vlastním majetkem, vystupuje v právních vztazích pod svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec je reprezentována různými orgány obce, pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Podstata obce jako subjektu místní samosprávy spočívá ve vzájemném propojení čtyř následujících aspektů:

- osobní aspekt obce – základem obce jsou občané,
- územní aspekt obce – každá obec má určité hranice,
- mocenský aspekt obce – obec může vydávat různé vyhlášky a nařízení,
- ekonomický aspekt obce – obec hospodaří se svým majetkem.

Obec provozuje svou činnost v rámci samostatné a přenesené působnosti. V samostatné působnosti vykonává samosprávné činnosti jako správu vlastního majetku, vytváření a realizaci rozpočtu a vydávání obecně závazných vyhlášek. Přenesená působnost

⁴ Postavení Prahy jako hlavního města České republiky, upravuje zákon č. 131/2000 o hlavním městě Praze, jelikož na Prahu se nevztahuje ani zákon o obcích ani zákon o krajích, postavení vojenských újezdů zák. č. 222/1999 Sb.

zahrnuje výkon státní správy, který na obce přenesl v určitém rozsahu stát. U všech obcí se jedná např. o evidenci obyvatel nebo volební záležitosti.

V rámci rozsahu výkonu svěřené státní správy rozlišujeme tři druhy obcí, jejichž členění souvisí s převzetím agend po zaniklých okresních úřadech:

- obce se základním rozsahem (označované jako obce I. stupně), které nepřevzaly žádnou agendu v souvislosti se zánikem okresních úřadů,
- obce II. stupně, které vykonávají státní správu příp. i pro okolní obce a mají působnost matričního úřadu, dále i stavebního úřadu, či pověřeného obecního úřadu,
- obce s rozšířenou působností (obce III. stupně), které po zaniklých okresních úřadech převzaly největší část agend a vykonávají státní správu např. v oblasti vydávání živnostenského oprávnění, vydávání osobních a cestovních dokladů.

Současné obecní zřízení rozlišuje různé kategorie obcí, kde kromě obyčejné obce (=dříve vesnice) patří také městys, město a statutární město. Městys je historický typ obce a udělovaný titul původně souvisel s právem pořádat trhy. Tento titul se přestal udělovat v roce 1949, ale novelou zákona o obcích v roce 2006 se tento statut opět navrácí. Obec, která byla před rokem 1954 oprávněna užívat označení městys, se stává městysem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Nově se může stát městysem i obec bez historické tradice a na návrh obce tak stanoví předseda PS po vyjádření vlády. Městem se stává obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, nebo byla před rokem 1954 oprávněna užívat označení město a na návrh obce tak stanoví předseda PS po vyjádření vlády. Statutární město je takové město, kterému tento statut přiznává zákon. Území statutárních měst se může členit na městské obvody a městské části s vlastními orgány samosprávy.⁵

2.2.1 Orgány obce

Mezi orgány obce řadíme zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad a orgány zastupitelstva obce a rady obce. Totéž platí i pro městské obvody a (nebo) městské části územně členěných statutárních měst (viz dále). Je důležité upozornit na zvláštní

⁵ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

označování u statutárních měst, kde jsou orgány zastupitelstvo města, rada města, primátor a náměstci primátora, a magistrát.

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce. **Zastupitelstvo** je základním orgánem obecní samosprávy, jelikož o jeho složení rozhodují přímo občané obce v obecních volbách. Zastupitelstvo je voleno na čtyřleté funkční období. Počet členů zastupitelstva se stanovuje na základě počtu obyvatel a to od 5 do 55 členů. Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením v komunálních volbách. Zastupitelstvo obce se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce. Zastupitelstvo je schopno se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů. Zasedání zastupitelstva je veřejné. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti a schvaluje např. rozpočet obce a závěrečný účet obce, zřizuje a ruší příspěvkové organizace, vydává obecně závazné vyhlášky obce a volí z řad svých členů starostu a místostarostu, příp. místostarosty.⁶

Výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti je **rada** obce. Ze své činnosti je odpovědna zastupitelstvu obce. Počet členů rady musí být vždy lichý a to od 5 do 11 členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Rada obce se schází podle potřeby a její jednání jsou na rozdíl od zastupitelstva neveřejná. Rada obce vydává nařízení obce, stanovuje celkový počet zaměstnanců v obecním úřadu a zabezpečuje hospodaření podle schváleného rozpočtu. Rada obce se nevolí v případě, že zastupitelstvo obce má méně než 15 členů a úkoly, které by jinak plnila, zabezpečuje starosta.⁷

Nejviditelnějším orgánem obce je **starosta**. Ačkoli zastupuje obec navenek, nemá povahu statutárního orgánu - je součástí rady a orgánem bez pravomocí. Spolu s místostarostou/místostarosty je volí ze svých řad zastupitelstvo a za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce. Jeho úkolem je svolávat a řídit zasedání zastupitelstva obce a rady obce. Starostu ve své funkci zastupuje jeden nebo více místostarostů. Starosta odpovídá např. za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce a za informování veřejnosti o činnosti obce.

⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva: zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: ve spolupráci s nakladatelstvím Doplněk vydalo Občanské sdružení pro region, 2006. 93 s. ISBN 80-7239-193-3.

⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva: zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: ve spolupráci s nakladatelstvím Doplněk vydalo Občanské sdružení pro region, 2006. 93 s. ISBN 80-7239-193-3.

Obecní úřad jako orgán obce vykonává úkoly v samostatné působnosti, které mu uloží zastupitelstvo obce nebo rada obce a dále pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti. Vykonává také státní správu v oblasti přenesené působnosti. Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele OÚ je starosta. V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností se funkce tajemníka zřizuje povinně. Obecní úřad má určitou strukturu a pro jednotlivé činnosti obecního úřadu může rada obce zřídit odbory a oddělení.

Zastupitelstvo obce může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány **výbory**, které předkládají svá stanoviska a návrhy zastupitelstvu. Ze své činnosti odpovídají zastupitelstvu a předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva. Počet členů výboru je vždy lichý a schází se podle potřeby. Zastupitelstvo obce vždy zřizuje finanční a kontrolní výbor a v obcích, kde žije alespoň 10 % občanů jiné národnosti než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Specifické postavení a funkci v rámci obecního zřízení mají osadní/místní výbory. Také je vytváří (organizačně i personálně) zastupitelstvo a jsou mu odpovědné, ale vzhledem k tomu, že suplují v obcích složených z více částí nižší stupeň místní samosprávy, mají určitá specifika (předseda nemusí být členem zastupitelstva, ale má právo aktivní účasti na jeho jednání s výjimkou hlasování).

Rada obce může jako své iniciativní a poradní orgány zřídit **komise**, které předkládají svá stanoviska a náměty radě obce. Ze své činnosti jsou odpovědné radě obce. Věcná náplň činnosti komisí není stanovena; některé obce proto zřizují komise (někdy pod různým označením) na územním principu jako alternativu k zákonné úpravě osadních/místních výborů

2.2.2 Majetek obcí

Na začátek si připomeneme, že obec je dle zákona o obcích právnickou osobou, což znamená, že je subjektem způsobilým mít práva a povinnosti a rovněž je způsobilá jednat svým jménem v právních vztazích, tedy i vztazích majetkoprávních. Dále ze zákona vyplývá, že nižší územně samosprávné celky (obce) jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a následně s ním hospodařit dle svého schváleného rozpočtu.

Majetková práva patří nejenom do výkonu samotných obcí, ale tato práva mohou vykonávat také jimi zřízené **organizační složky bez právní subjektivity a příspěvkové organizace**. Jednání organizační složky je právně vždy jednáním dané obce a organizační složka nemůže mít vlastní majetek. Na rozdíl od organizačních složek mají příspěvkové organizace právní subjektivitu, což znamená, že mají způsobilost jednat svým jménem v majetkoprávních vztazích a nést odpovědnost za závazky z těchto vztahů vyplývající. Jednání příspěvkové organizace je právně jednáním jejího statutárního orgánu. Hlavní rozdíl mezi těmito vedlejšími vykonavateli majetkových práv tedy spočívá v jejich jednání.⁸

Majetek obcí je důležitou ekonomickou, resp. sociálně ekonomickou kategorií, která je velmi dynamická a v mnohém se v současné době teprve formuje [Havlan a kolektiv, 2008, s. 57]. Obec využívá svůj majetek zejména k plnění svých funkcí a úkolů. Za majetek obce je nutné považovat všechny věci jak movité tak nemovité, majetková práva a finanční hotovosti.

Klíčovou povinností každé obce je dle zákona o obcích využívat majetek účelně a hospodárně v souladu se zájmy a úkoly obce vyplývajících ze zákonem vymezené působnosti. Mezi další povinnosti obce týkající se hospodaření s majetkem patří povinnost vést majetek v evidenci, vést majetek v účetnictví a provádět jeho inventarizaci a nechat evidovat nemovitý majetek v katastru nemovitostí. Mezi neméně důležité povinnosti obce patří péče o zachování a rozvoj majetku, povinnost chránit svůj majetek před neoprávněnými zásahy a povinnost neručit za závazky fyzických a právnických osob.

Vzhledem k tomu, že obec o svůj majetek neustále přichází, ať už fyzickým opotřebením nebo spotřebou je nutné, aby obec majetek nějakým způsobem **nabývala**. Těchto způsobů nabývání majetku je celá řada. Jedním ze způsobů nabývání je smluvní nabývání majetku prostřednictvím smlouvy, která musí být písemná a musí obsahovat podpisy. Další možností, jak obec může získat majetek pro plnění své funkce je bezúplatné smluvní nabývání, při kterém obec nabývá majetek na základě darovací smlouvy nebo jiné smlouvy o bezúplatném převodu majetku. Za úplatu lze nabývat pouze majetek, který obec využívá

⁸ HAVLAN, Petr a kolektiv. *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2008. 318 s. ISBN 978-80-7201-708-9.

k péči o všestranný rozvoj svého území. Obec může majetek také nabývat na základě zákona, děděním ze závěti nebo rozhodnutím příslušného orgánu.⁹

Finanční hospodaření obcí upravuje především zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a řídí se ročním rozpočtem obce, který se vypracovává v návaznosti na rozpočtový výhled. Rozpočet se skládá z příjmů a výdajů obce v daném kalendářním roce. Ve zkratce si připomeneme jaké příjmy a výdaje rozpočet obce zahrnuje.

Příjmy rozpočtu obcí lze třídit podle rozpočtové skladby (druhové hledisko třídění), které rozděluje příjmy do čtyř následujících tříd:

- daňové příjmy,
- nedaňové příjmy,
- kapitálové příjmy,
- přijaté transfery (dotace).

Rozhodujícím zdrojem hospodaření obcí jsou **daňové příjmy**. Lze je rozdělit na svěřené typy daní, kde celkový daňový výnos připadá pouze obcím (daň z nemovitosti) a sdílené typy daní, kdy se o výnos dělí obec s dalšími články rozpočtové soustavy (DPH). Daňové příjmy zahrnují příjmy z daní a také příjmy z poplatků, kde se jedná o místní poplatky, správní poplatky a poplatky spojené s životním prostředím. **Nedaňové příjmy** vznikají z vlastní hospodářské činnosti obce a slouží k úhradě služeb, které daná obec poskytuje (vodné, stočné) a také zahrnují příjmy z pronájmu majetku, dary a příspěvky. **Kapitálové příjmy** obcí zahrnují příjmy z prodeje dlouhodobého majetku. Posledním druhem příjmů obcí jsou **dotace**. Jedná se o příjmy, které jsou poskytnuty z jiných veřejných rozpočtů, např. dotace ze státního rozpočtu, dotace ze státních fondů a z fondů Evropské unie.

Výdaje obcí jsou taktéž dány rozpočtovou skladbou a můžeme je dělit na běžné a kapitálové výdaje. Mezi **běžné výdaje** řadíme především výdaje na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci, povinné pojistné placené zaměstnavatelem, výdaje na dopravní územní obslužnost a výdaje na nákup materiálu, vody, paliv a energie. **Kapitálové výdaje** jsou určeny na investiční nákupy a investiční dotace podnikatelským subjektům.

⁹ HAVLAN, Petr a kolektiv. *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2008. 318 s. ISBN 978-80-7201-708-9.

2.3 Charakteristika statutárních měst

Označení statutární město je historický právní pojem, který do poloviny 20. století indikoval zvláštní postavení některých měst, pokud jde o nadstandardní výkon místní správy a jiný typ podřízenosti vůči státu, aniž by to ale mělo co společného s jejich vnitřním uspořádáním. Pojem statutární město je nyní synonymem pro město oprávněné se vnitřně členit [Exner, 2004, s. 63].

2.3.1 Vývoj statutárních měst

Zákonné určení měst se zvláštním statutem se u nás poprvé objevuje v polovině 19. století. Právní institut statutárních měst vznikl **v roce 1848**, kdy se na našem území zaváděla ústavnost. Pro statutární města byly přijímány individuální statuty upravující jejich postavení a působnost. Tyto statuty zavedly do právního řádu pojem magistrát, což byly orgány vykonávající ve statutárních městech agendu okresního úřadu.¹⁰

V roce 1850 obdržela vlastní statuty města Praha, Brno, Olomouc, Opava a do vzniku Československa se mezi statutární města přidal Liberec, Jihlava, Znojmo, Uherské Hradiště, Kroměříž a Frýdek.

V období Československé republiky přesněji v letech 1923-1924 byla Liberci a Opavě odňata působnost politického úřadu a v roce 1927 došlo k **deklasifikaci** pěti statutárních měst (Jihlavy, Kroměříže, Znojma, Uherského Hradiště a Frýdku) na řadové obce. Statutárními městy tak zůstala pouze Praha, Brno a Olomouc. V době Protektorátu Čechy a Morava byla ve statutárních městech rozpuštěna zastupitelstva a nahrazena německými vládními komisaři. Protektorátní vláda svými nařízeními zřídila roku 1941 dvě nová statutární města Ostravu a Plzeň. V tomto roce byla také působnost okresních úřadů (magistrátů) přenášena na jiné orgány. Ve statutárních městech od roku 1944 vykonávali pravomoc obecních orgánů úředníci jmenovaní ministerstvem vnitra.¹¹

V období po druhé světové válce bylo zvláštní postavení statutárních měst potvrzeno prezidentským dekretem a jejich počet se rozšířil. Statuty byly potvrzeny městům Liberec,

¹⁰ EXNER, Jiří. *Obce, města, městské části*. Praha: Libri, 2004. 407 s. ISBN 80-7277-289-9.

¹¹ EXNER, Jiří. *Obce, města, městské části*. Praha: Libri, 2004. 407 s. ISBN 80-7277-289-9.

Plzeň, Praha, Olomouc, Opava, Ostrava a Brno. V letech 1945 až 1989 působila na českém území soustava národních výborů (místní, okresní, zemské, krajské) a pro statutární města byly v roce 1946 správním orgánem ustanoveny ústřední národní výbory, které byly přímo podřízeny ministru vnitra. Prozatímním organizačním řádem byly ustaveny obvodní rady, které byly pro části měst voleny plénem ústředních NV, ty byly od r. 1954 změněny v obvodní NV.

Pro další vývoj statutárních měst bylo rozhodující zrušení zemského uspořádání a jeho nahrazení uspořádáním krajským. V roce 1949 vzniklo vedle hlavního města Prahy 13 krajů a institut statutárních měst a ústředních NV touto úpravou zanikl. V tomto roce byl také Opavě odejmut statut a stala se okresním městem řízeným místním NV. Statutární města vůbec neexistovala až do roku 1967, kdy bylo toto postavení Ostravě, Plzni a Brnu navraceno, ovšem jako statutární města se oficiálně neoznačovala. V roce 1984 k těmto městům přibýlo ještě Ústí nad Labem. Praha měla stále zvláštní statut hlavního města.

V roce 1989 došlo k zásadní změně společensko-politického systému tehdejšího Československa. Začala příprava nových zákonných úprav, jejichž smyslem bylo obnovení obecního zřízení a odpolitizování územní státní správy, čímž byla zahájena celková reforma veřejné správy [Exner, 2004, s. 83].

V roce 1990 byl připraven vládní návrh zákona o obcích, který byl potom schválen v dosti odlišné podobě. Návrh zákona vůbec neznal pojem statutární město. Pro města Brno, Ostrava, Plzeň a Ústí nad Labem stanovil, že budou členěna na obvody s vlastními samosprávnými orgány a další města, které se chtějí členit na obvody, může určit předsednictvo České národní rady na návrh vlády. Takový návrh zákona ovšem neprošel, byl přepracován a už přijatý zákon obsahoval taxativní výčet 13 statutárních měst s právem členit se na městské obvody nebo městské části. Těmito statutárními městy bylo Brno, České Budějovice, Havířov, Hradec Králové, Karlovy Vary, Liberec, Olomouc, Opava, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Ústí nad Labem a Zlín. V novele zákona o obcích z roku 1992 byl taxativní výčet statutárních měst ponechán a upřesněna byla úprava poměrů statutárního města a městských obvodů nebo částí.¹²

¹² EXNER, Jiří. *Obce, města, městské části*. Praha: Libri, 2004. 407 s. ISBN 80-7277-289-9.

V roce 2000 vzniklo nové obecní zřízení, které rozšířilo výčet statutárních měst o města Kladno, Jihlavu a Most. V roce 2003 se novelou zákona k těmto městům přidaly Teplice, Karviná a Mladá Boleslav. V červenci 2006 se statutárními městy stal Děčín, Frýdek-Místek, Chomutov a Přerov. Poslední rozšíření bylo v březnu minulého roku, kdy se k 25 statutárním městům přidal Jablonec nad Nisou a Prostějov.

2.3.2 Současná podoba statutárních měst

V současné době existuje na území České republiky 27 statutárních měst. Území statutárních měst se může členit na městské části nebo městské obvody s vlastními volenými orgány. Těmito orgány jsou u městského obvodu či městské části zastupitelstvo MO/MČ, rada MO/MČ, starosta, úřad MO/MČ a zvláštní orgány MO/MČ. Městské části nebo obvody jednají za statutární město v mezích statutu a v záležitostech jim svěřených zákonem.

Možnost územního členění na městské části nebo městské obvody však nevyužívají všechna statutární města. Tuto variantu využívá pouze 7 statutárních měst z celkových 27. Plně územně členěnými městy jsou Brno, Ostrava, Plzeň, Pardubice a Ústí nad Labem, částečně pak Liberec a Opava. Zvláštností je, že všechna města, která své území vnitřně člení, se statutárními městy stala v roce 1990. Otázkou tedy zůstává, proč se ostatní města stala statutárními? Jednou z možností může být politický význam a rozhodnutí představitelů města, z důvodu označení některých orgánů. Ze starosty se stává primátor s primátorskými insigniemi, městský úřad se mění na magistrát a možnost stát se statutárním orgánem tak může být pouze věcí prestiže.

2.3.3 Statut města, městské obvody a městské části

Statut města v České republice představuje základní organizační vyhlášku statutárního města a předmětem statutu je vymezení samosprávných MO/MČ a úprava vztahů mezi městem a městskými částmi, tedy svěření působností majetku města MO/MČ a dozor nad nimi. Městský obvod nebo městskou část lze ve statutárním městě zřídit nebo zrušit na základě rozhodnutí zastupitelstva města (pokud do 30 dnů od zveřejnění tohoto rozhodnutí není podán návrh na konání místního referenda o této věci) nebo na základě souhlasného rozhodnutí místního referenda konaného na území, na němž se navrhuje zřízení nebo zrušení MO/MČ.

3 Sociálně - ekonomický profil měst Karviné a Havířova

Karviná leží na severovýchodě České republiky v Moravskoslezském kraji přibližně 18 km od Ostravy. Celá polovina hranice Karviné tvoří současně hranici s Polskem. Karviná se rozprostírá na severním okraji podhůří Beskyd a protéká jí řeka Olše. Statutárním městem se stala **13. června 2002** na základě zákona č. 313/2002, kterým se měnil zákon č. 128/2000 Sb. o obcích. Karviná jako jedno z 19 statutárních měst nevyužila možnost vnitřního členění na městské části nebo městské obvody a v současné době se člení - jako jiné obce - na **9 místních částí**. Možností, proč se stala Karviná statutárním městem, může být dle mého názoru rivalita s Havířovem, které je statutárním městem od roku 1990 a Karviná jako okresní město a rozlohou mnohem větší nechtěla zůstat „zahanbena s pouhým označením město Karviná“, proto o statut požádala a v roce 2002 se stala statutárním městem.

Havířov leží také v Moravskoslezském kraji na severovýchodě České republiky a to na jižním okraji ostravsko-karvinské průmyslové oblasti asi v poloviční vzdálenosti mezi Ostravou a Českým Těšínem. Na severu hraničí s hornickými městy Karvinou, Petřvaldem a Orlovou. Jižní části města protéká řeka Lučina. Havířov se stal statutárním městem **24. listopadu 1990** zákonem č. 367/1990 Sb. o obcích a zařadil se tak mezi tehdy třináct statutárních měst České republiky. Zákonodárce chtěl, aby si město vzhledem ke své velikosti (převážně populační) uspořádalo své vnitřní poměry a území města se rozčlenilo na městské části nebo obvody. V tomto městě nastala bizarní situace, kdy si zastupitelstvo města v roce 1992 nesprávně vyložilo zákon o obcích a provedlo administrativní rozdělení města na části obce obecně závaznou vyhláškou statutárního charakteru a ČSÚ pak v roce 1996 zaregistroval tyto části města nikoli jen jako evidenční územní jednotky, ale také jako městské části statutárního města, a to i pro účely komunálních voleb. Od té doby až do května roku 2004 byl Havířov statisticky veden jako územně členěné statutární město, aniž tam kdy byl úmysl samosprávné městské části zřídit [Exner, 2004, s. 269]. Havířov rovněž jako Karviná v současné době nevyužívá možnost územního členění na městské části a obvody. V současnosti se město dělí na **8 částí**. Tato 2 statutární města jsou od sebe vzdálená přibližně 10 km; zároveň však spolu v krátkém úseku hraničí.

3.1 Historie měst a jejich vývoj

Vznik těchto měst je velmi odlišný. Zatímco vznik Karvinné spadá už do 13. století a během své existence se díky nálezu černého uhlí stala významným průmyslovým městem, Havířov vznikl teprve před necelými 60 lety pro potřebu zajistit byty pro horníky pracující v ostravsko-karvinském okrese.

Karviná se z historického pohledu nachází na území Těšínského Slezska. Tato oblast v současnosti tvoří severovýchodní hranici České republiky. O existenci města svědčí už nálezy kamenných nástrojů v oblastech Karviná-Doly a Karviná-Hranice z mladší doby kamenné, avšak první zmínka o části dnešního města pochází z roku 1268 z listiny knížete Vladislava Opolského a tento rok je pokládán za rok založení tehdejší Karvinné. Toto datum ovšem není prvním zcela jistým písemným pramenem, jenž dokládá existenci obce. Tím je seznam míst a vsí povinných platit desátek vratislavskému biskupovi tzv. listina Vratislavský desátek z roku 1305. Název Karvinná pochází ze staroslovanských slov carw, carwa, což v překladu znamená býk a kráva. Koncovka –ina pak značila způsobilost území k pastvě dobytka.¹³

Ve 14. století byla majiteli celého tehdejšího území těšínská knížata. Výhodná poloha na obchodní cestě z Uher do Pobaltí přinesla městu prudký rozvoj, který trval až do 15. století, kdy byla Karvinné udělena různá práva jako např. právo dědičné „do čtvrtého kolene“, právo várečné, právo mílové a právo vyššího soudnictví. Koncem 16. století byla Karvinná prodána Jiřímu Laryšovi, pánu ze Lhoty. Celý další vývoj Karvinné je od konce 16. století až do roku 1945 spjat právě s tímto šlechtickým rodem.

V 17. století během třicetileté války trpěla Karvinná častými nájezdy císařských a švédských vojsk a do roku 1648 bylo město obsazeno Dány a Švédy. Zásadní změnu v hospodářském rozvoji města a celého regionu přinesl **nález černého uhlí**, který se datuje do roku 1776. Otevírání šachet a zakládání nových průmyslových podniků od základu změnilo životy obyvatelům města a také přivedlo do Karvinné mnoho přistěhovalců, kteří zde odcházeli za prací. Během jedné generace se obec změnila k nepoznání. Ve městě vznikly nové doly, koksovna, pivovar, nový kostel, secesní radnice, nový zámek v Solci, úřednické

¹³ HAJZLEROVÁ, Irena a Veronika MATROSOVÁ. *Karviná*. Praha: Ladislav Horáček – Paseka, 2009. 57 s. ISBN 978-80-7432-005-7.

domy a podobně. Pro nové pracovní síly byly vybudovány hornické kolonie. Do poloviny 19. století bylo v Karvinné a jejím blízkém okolí vybudováno celkem 34 důlních jam. Aby mohl odbyt černého uhlí neustále narůstat, byla potřeba vybudovat komunikační spoj a to železnici. V roce 1852 byla dobudována Severní Ferdinandova dráha, která vedla z Vídně až do Bohumína a následně v roce 1872 byla do provozu uvedena Košicko-bohumínská dráha. Hledáním nových ložisek uhlí byla objevena léčivá jodobromová voda a souběžně s hornictvím se začalo rozvíjet také lázeňství.¹⁴

Původně malá, bezvýznamná zemědělská obec byla **28. října 1908** povýšena císařem Františkem Josefem I. na **městys**. Po necelých dvaceti letech byla Karvinná opět povýšena, ovšem tentokrát na **město** a to vládním rozhodnutím ze dne **6. října 1923**.

Po dlouhotrvajících sporech s Polskem o území Těšínska bylo roku 1920 rozhodnuto, že Karvinná zůstane součástí Československé republiky a obec přešla do české správy. Staré zastupitelstvo zvolené v roce 1913 bylo rozpuštěno a první volby do obecního zastupitelstva se konaly roku 1923.

Těžkým obdobím pro město byly roky 1938 – 1945. Na základě mnichovské dohody vyslovila tehdejší československá vláda souhlas s odstoupením Těšínska Polsku. Všechny úřady byly obsazeny Poláky a lidem nezbývalo nic jiného než se zbavovat českých peněz. Ve školách se přestalo vyučovat česky a české nápisy a vývěsky ve městě se změnilly na polské. Netrvalo však dlouho a Poláky vystřídali vypuknutím druhé světové války Němci. Výzdoba ve městě se změnila z polské na německou [Hajzlerová, Matroszová, 2009, s. 20-22]. Za německé okupace v roce 1939 bylo sousední okresní město Fryštát územně spojeno s tehdejší Karvinnou a okolními obcemi pod německým názvem **Karwin-Freistadt**. V této době došlo k prvnímu spojení měst, jehož existence skončila roku 1945, ale po válce, kdy proběhla vlna počestování se opět spojení obnovilo už pod českým názvem Karviná. Dvojměstí Karwin-Freistadt bylo Rudou armádou osvobozeno 3. května 1945 a v poválečném uspořádání hranic bylo navráceno Československé republice.

Vzhledem ke zvýšení těžby uhlí během druhé světové války a po ní došlo k postupujícím projevům důlních vlivů a k poklesu půdy. Bylo jasné, že další rozvoj v lokalitě

¹⁴ HAJZLEROVÁ, Irena a Veronika MATROSZOVÁ. *Karviná*. Praha: Ladislav Horáček – Paseka, 2009. 57 s. ISBN 978-80-7432-005-7.

Karvinné již není možný. Došlo k přemístění většiny původní Karvinné na katastrální území Fryštátu, který byl „přes řeku“ a vybudování **nového města Karviné**. V srpnu roku 1946 byla na katastru Fryštátu zahájena výstavba nového sídliště, které dostalo název Nové Město. O dva roky později byla vyhlášena veřejná soutěž o nejvhodnější název pro nové město, které vzniklo spojením Karvinné s okolními obcemi. Tenkrát došlo celkem 370 návrhů, ze kterých zvítězil název Karviná s jedním „n“ (do té doby se Karviná psala s dvěma „nn“). Správní základ dnešního města byl tedy položen roku 1948, kdy se sloučily obce Fryštát, Karvinná, Darkov, Ráj a Staré Město v jeden celek pojmenovaný Karviná.

Vlivem poddolování začaly v původní Karvinné praskat nejenom domy, ale také velké stavby jako kostel, radnice, zámek, nádraží, propadaly se silnice a budovy se vychýlily ze své osy. Většina staveb musela být v 50. a 60. letech stržena a v tomto období je zaznamenán největší počet demolic významných objektů. Postupně mizely také jednotlivé kolonie a obyvatelstvo se stěhovalo do centra a nově vybudovaných sídlišť. Původní město Karvinná (dnes již Karviná-Doly) začalo pomalu mizet. U většiny budov lze dnes jen obtížně určit, kde vlastně stály, protože v těchto místech jsou dnes kaliště a pouze při troše štěstí, zde nalezneme malé úlomky cihel. Ze staré Karvinné nezbylo kromě hřbitova a kostela sv. Petra z Alkantary (tzv. česká Pisa), který poklesl vlivem poddolování o 32 metrů a vychýlil se o 6,8 metrů v podstatě nic.

Obce, které daly katastrální základ dnešnímu **Havířovu**, vznikly podle dochovaných zpráv na přelomu 13. a 14. století. Nejstaršími obcemi jsou Šenov, Horní a Dolní Suchá, o kterých je první zmínka z roku 1305. O třicet let později existuje první spolehlivý doklad o obci Bludovice a v roce 1438 se poprvé připomíná Šumbark, který však byl zřejmě založen také ve 14. století. V historických spisech z 16. století se o Šumbarku píše jako městu, není však doloženo, že by Šumbark mohl užívat městských práv. Nejmladšího data jsou Životice, o nichž existuje zpráva teprve z roku 1533.

Okolí dnešního Havířova žilo vcelku poklidným životem až do nálezů ložisek černého uhlí v 18. století na území města Karvinné. Zakládání dolů v ostravsko-karvinském regionu působilo na územní poměry pozdějšího města zprostředkovaně a průmysl včetně zavedení železniční dopravy sem pronikl později než do centrálního jádra Ostravska. Tamní obce Dolní Bludovice, Šenov, Životice a Dolní Datyně měly převážně zemědělský ráz, Šumbark

vzhledem k poloze v ostravské aglomeraci připomínal malé příměstské sídlo a obce Dolní, Prostřední a Horní Suchá byly silně poznamenány vlivem hornictví.¹⁵

Velký vliv na oživení havířovského teritoria přineslo roku 1911 založení uhelných dolů v Dolní a Horní Suché a zároveň ve stejném roce otevření železniční tratě mezi Českým Těšínem a Kunčicemi nad Ostravicí. Veřejný život v meziválečném období byl poznamenán rozdělením Těšínska v roce 1920, ale postupně se stabilizoval do česko-polského soužití. Události roku 1938 postihly havířovské obce odtržením od Československé republiky a krátkodobým připojením k tehdejšímu Polsku. O rok později, jak už bylo popsáno výše u historie Karvinné, obsadila území Těšínska německá vojska. Za připomenutí stojí tragická událost z **6. srpna 1944**, kdy v Životicích bylo ze msty za útok partyzánů na gestapo zastřeleno 36 mužů, kteří se nacházeli na území obce a neprokázali německou příslušnost. Dodnes na tomto místě stojí památník obětem nacistického teroru vyjadřující pietu životické tragédie.

Po skončení druhé světové války nic nenasvědčovalo tomu, že na území dnešního Havířova vznikne za krátkou dobu nové město. Ve snaze překonat nedostatky předcházející chaotické výstavby se začaly ujasňovat představy nové bytové výstavby, která by zasahovala do několika městských sídelních útvarů a jejichž součástí by byla potřebná technická a občanská vybavenost. Tento záměr byl prosazován koncem roku 1949 a předpokladem bylo, že výstavba nového bytového fondu bude umístěna převážně na území mimo vlivy poddolování. V tomto roce byly dostavěny první domy s **96 byty** představujícími teprve skromný počátek mnohem rozsáhlejší výstavby v následujících letech.¹⁶

Historickým předělem ke vzniku Havířova byl rok 1951, kdy se rozhodlo o jeho existenci. Při volbě k umístění sídelní výstavby Havířova mělo významnou úlohu geografické prostředí. Výběr stanoviště byl proveden s ohledem na předpokládaný rozsah a rozložení města, urbanistické řešení, zásobování vodou, energií a dopravní situaci. Ta musela uspokojit

¹⁵ PROKOP, Radim a kolektiv. *Havířov 1955-2005*. Statutární město Havířov, 2005. 176 s. ISBN 80-239-4423-1.

¹⁶ ŠPAČEK Zdeněk, František JURÁK a Eduard SYCHRA. *Havířov /Socialistické město/*. Ostrava: Profil, 1974. 157 s.

vysoké předpokládané nároky na dopravu do zaměstnání a za rekreačními aktivitami příměstského a oblastního významu.¹⁷

Administrativně se území havírovských obcí ještě před vznikem města rozkládalo na styku správních okresů Český Těšín, Fryštát a Frýdek. První etapa budování formovala výstavbu města v letech 1950-1953 jako vstupní část do jeho budoucího centra. Další etapa stavebního růstu města v letech 1953-1960 souvisela s určením plánované velikosti, která se postupně ustálila na zalidnění 80-100 tisících obyvatel a toto období představovalo zástavbu východním směrem k přilehlé Suché. V letech 1961-1962 se rozhodlo o dalším rozšíření zástavby na území nynější městské části Podlesí a v areálu Bludovického kopce. Od roku 1956 vzrostl v Havířově celkový počet bytů z 6 tisíc na téměř 30 tisíc v roce 1979. Od 80. let se začala rozrůstat nekompatní výstavba sídlištního areálu v „novém Šumbarku“ a to hlavně z důvodu přestěhování obyvatelstva z poddolovaného území Karviné do Havířova. V 90. letech klesla poptávka po bytech a město reagovalo na sníženou potřebu bytů projektem, který do roku 2000 uvažoval v Havířově o počtu kolem 90 tisíc obyvatel.¹⁸

Havířov byl od počátku stavěn jako nové sídlo „na zelené louce“. Od začátku vznikal podle směrného územního plánu a dodržoval zásady urbanismu. Nové katastrální území vzniklo sloučením 230 hektarů převzatých od obce Dolní Bludovice, 61 hektarů od Šenova a 53 hektarů od obce Šumbark. Největšího plošného rozměru dosáhl Havířov v 70. letech, kdy postupně došlo k připojení Dolní a Prostřední Suché, Dolních a Prostředních Bludovic, Šumbarku, Životic a nakonec obcí Horní Suchá a Dolní Datyně. Horní Suchá se vlivem politických událostí v roce 1989 o rok později opět osamostatnila.

Havířov byl vyhlášen městem dne **4. prosince 1955** na základě příslušného usnesení vlády Československé republiky. Název města byl vybrán ve veřejné soutěži, do které přišlo mnoho nejrozumnějších názvů jako např. Čurdov, Faratín, Čestpracov, Lidobudovatelov, Stalin, Všemírov, Šťastnov, Rudohvězdov, Budosociokolektivov, Gottwaldův Horníkov a Bezručov.

¹⁷ PROKOP, Radim a kolektiv. *Havířov 1955-2005*. Statutární město Havířov, 2005. 176 s. ISBN 80-239-4423-1.

¹⁸ PROKOP, Radim a kolektiv. *Havířov 1955-2005*. Statutární město Havířov, 2005. 176 s. ISBN 80-239-4423-1.

3.2 Charakteristika měst

Karviná je centrem okresu, do nějž spadá 5 obcí s rozšířenou působností, které jsou shodné s obvody obcí s pověřeným úřadem a těmito obcemi jsou Český Těšín, Orlová, Bohumín, Havířov a Karviná. Celkově se okres Karviná skládá ze 17 obcí. Sídlní strukturu města Karviné dnes tvoří 9 městských částí: Fryštát, Doly, Darkov, Ráj, Staré Město, Nové Město, Mizerov, Hranice, Louky a 6 katastrálních území. Od roku 1862, kdy došlo k objevu darkovského pramene slané vody tzv. solanky je Karviná lázeňským městem. Karviná je také univerzitním městem, a to od roku 1990 kdy zde byla založena Obchodně podnikatelská fakulta Slezské univerzity v Opavě.

Havířov je největším městem v České republice, které nikdy nebylo městem okresním ani krajským, přestože má o dvacet tisíc obyvatel více než právě okresní město Karviná a mnohem více, než některá města krajská (Jihlava, Karlovy Vary, Zlín). Po správní stránce je Havířov rozdělen na 8 městských částí: Město, Životice, Podlesí, Šumbark, Bludovice, Dolní Suchá, Prostřední Suchá, Dolní Datyně a 6 katastrálních území.

3.2.1 Rozloha

Moderní Karviná tak jak ji známe, vznikla v roce 1948, kdy tehdejší samostatné obce Fryštát, Karviná, Darkov, Ráj a Staré Město vyslovily souhlas se sloučením a v lednu roku 1975 bylo slučování města ukončeno připojením obce Louky nad Olší. Katastrální výměra dnešního města činí **57,48 km²**.

Havířov, stejně jako Karviná, vznikl spojením okolních obcí a to obcí Dolní Bludovice, Šumbark a Šenov v roce 1955. Největší plošné výměry celkem 41,95 km² dosáhlo město v 70. letech připojením obcí Životice, Dolní Datyně a Horní Suchá. Horní Suchá se po revoluci v roce 1990 osamostatnila a Havířov má v současné době katastrální výměru **32,08 km²**.

Havířov je tedy rozlohou téměř o polovinu menší než Karviná, ale má podstatně více obyvatel (o dvacet tisíc obyvatel více), z čehož vyplývá i mnohem větší hustota obyvatelstva na km², kterou si porovnáme v kapitole 3.3 Obyvatelstvo a bydlení, urbanistická struktura.

3.2.2 Poloha

Karviná se rozprostírá v údolí řeky Olše a jejího přítoku Stonávky na severním okraji podhůří Beskyd. Nachází se přibližně 18 km východně od třetího největšího města České republiky Ostravy v Ostravské pánvi. V severovýchodní části katastru hraničí s Polskem a přímo ve městě jsou dva hraniční přechody. Na severu dále hraničí s obcí Petrovice u Karviné, na západě s Dětmovicemi, Orlovou a Doubravou a jižní ohraničení pak tvoří obec Horní Suchá, Stonava a Chotěbuz. Karviná leží v průměrné nadmořské výšce **230 metrů**. Nejvyšším bodem ve městě je Rájský kopec s rozhledem do Beskyd a okolí ležící v nadmořské výšce 310 metrů.

Havířov leží na jižním okraji ostravsko-karvinské průmyslové oblasti v podhůří Beskyd, asi v poloviční vzdálenosti mezi Ostravou a pohraničním městem Český Těšín. Ze severu obklopuje Havířov souvislý pás průmyslových měst, konkrétně Petřvald, Orlová a Karviná, na východě hraničí městský katastr s hornickou obcí Horní Suchá a Albrechticemi, na jihu s Těrlickem a Horními Bludovicemi, západní ohraničení pak tvoří Václavovice a příměstský Šenov. Převážnou část sídelní plochy města zabírá vyvýšená plošina, která je na západě lemovaná řekou Lučinou a na severu řekou Sušankou. Nejvyšším bodem ve městě je Bludovický kopec (347 m. n. m.), tvořící územní předěl k příměstské rekreační oblasti Těrlicko. Havířov leží v průměrné nadmořské výšce **260 metrů**.

3.3 Obyvatelstvo a bydlení, urbanistická struktura

Počet obyvatel v Karvinné výrazně ovlivnil nález ložisek černého uhlí v 18. století. Do této doby nedocházelo k nějak významnému nárůstu, ale počátky dolování a otevírání nových šachet přivedlo do Karvinné mnoho přistěhovalců, kteří za prací přicházeli z různých koutů země, a byly pro ně vybudovány hornické kolonie. V roce 1650 měla Karvinná přibližně 320 obyvatel a v roce 1860 už to byl více než **desetinasobek**, 3387 obyvatel. Počet obyvatel neustále narůstal a na počátku 20. století měla Karvinná již více než 14 000 obyvatel. O necelých padesát let později, kdy byl položen správní základ dnešního města, a sloučily se okolní obce v jeden územní správní celek pojmenovaný Karviná, měla celkově 38 465 obyvatel. Největšího nárůstu dosáhla Karviná v 70. a 80. letech 20. století, kdy počet obyvatel dosahoval téměř k 80 tisícům, což bylo způsobeno výstavbou nových sídlišť v Karviné-

Hranicích a v Karviné-Novém Městě.¹⁹ Poté došlo k poklesu obyvatel, což můžeme vidět v následující tabulce, která srovnává počet obyvatel Karviné a Havířova od roku 1950.

Tab. 3.1 Vývoj počtu obyvatel na území Karviné a Havířova v jednotlivých letech

Město	Počet obyvatel v příslušných letech						
	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Karviná	38 465	49 418	78 546	78 334	68 405	65 141	56 897
Havířov	12 898	51 103	82 068	85 946	86 297	85 855	76 694

Pramen: ČSÚ, ze SLDB 2011, www.czso.cz.

Havířov vznikl sloučením obcí v **50. letech**, jelikož vznikla potřeba zajistit byty pro pracovníky dolů a hutí v období rozvoje průmyslu po 2. světové válce. Dynamika sídelního růstu Havířova byla na dřívější poměry Těšínska nevídaná. Počet 20 tis. obyvatel překročil Havířov v roce 1957 a o dva roky později se dostal mezi třicetitisícová města. Po integraci několika přilehlých obcí roku 1960 zvýšil své zalidnění na více než 50 tis. obyvatel. Počátkem roku 1966 již město překročilo 70 tis. obyvatel a v roce 1969 zaznamenalo počet 80 tis. obyvatel. Ještě v roce 1975 počet obyvatel narůstal a dostal se přes 90 tis., od té doby ale počet obyvatel začal postupně klesat a od 90. let se pohybuje okolo hranice 80 tisíc obyvatel (viz tab. 3.1). Je vhodné připomenout, že svým zalidněním rostl Havířov v průměru třikrát až čtyřikrát rychleji než většina měst přilehlé oblasti.²⁰

V současné době, tedy k 1. lednu 2013 má Karviná **58 097** obyvatel z toho 29 636 žen a 28 461 mužů. Havířov měl k tomuto datu **78 665** obyvatel z toho 40 406 žen a 38 259 mužů.

Zvláštností u Havířova je jeho hustota obyvatel na km². Vzhledem k jeho poměrně malé rozloze a velkému počtu obyvatel je výsledná hustota zalidnění srovnatelná například s hlavním městem Prahou a zároveň mnohem větší než v dalších velkých městech České republiky. Pro zajímavost a větší přehled jsou tato čísla znázorněna v tabulce uvedené níže.

Tab. 3.2 Hustota zalidnění v pěti největších městech ČR, v Karviné a Havířově

Město	Praha	Brno	Ostrava	Plzeň	Liberec	Havířov	Karviná
Hustota obyv./km ²	2 503	1 646	1 398	1 215	961	2 452	1 011

Pramen: ČSÚ, vlastní zpracování.

¹⁹ HAJZLEROVÁ, Irena a Veronika MATROSOVÁ. *Karviná*. Praha: Ladislav Horáček – Paseka, 2009. 57 s. ISBN 978-80-7432-005-7.

²⁰ PROKOP, Radim a kolektiv. *Havířov 1955-2005*. Statutární město Havířov, 2005. 176 s. ISBN 80-239-4423-1.

Bydlení se v původní Karviné a Havířově rozvíjelo odlišným způsobem, což bylo dáno mnohem pozdějším vznikem Havířova. Pokud ovšem srovnáme urbanistickou strukturu „nové“ Karviné s Havířovem najdeme pár společných znaků. Jedním z těchto znaků je výstavba měst po roce 1950, kdy se stavělo v socialistickém „duchu“ a výstavba byla velmi kvalitní, jelikož se stavěly celé obvody najednou. Obvody, které vznikly novou výstavbou jak v Karviné, tak i v Havířově jsou v podstatě velmi strukturované. Takovéto obvody měly svou (okružní) silnici, základní školu a školku, obchody a každý urbanistický obvod mohl žít svým vlastním životem. Toto urbanistické pojetí je jakýmsi důležitým předpokladem pro vytvoření městských částí, kterým se budeme zabývat ve čtvrté kapitole této bakalářské práce. Dalším společným urbanistickým znakem obou měst je **vypracování návrhu územního plánu** tzv. ostravsko-karvinského revíru v roce 1954 architektů **Vladimírem Medunou a Bronislawem Firlou**, jejichž projekt obsahoval mj. návrh na výstavbu nových měst Havířova, Karviné a Orlové kolem hornického (průmyslového) revíru, které by nebyly zasaženy důlními vlivy. Plány obsahovaly také výstavbu havířovských budov, které měly jednotnou podobu hranolů seskládaných do uzavřených bloků, v nichž se nacházely dvory plné zeleně, nezasažené veřejným ruchem. Architekt Bronislaw Firla se také podílel na urbanistickém řešení karvinské městské části Nové Město.

V tehdejší Karviné začala výstavba kolonií v **18. století** po příchodu obyvatelstva za prací a během několika desetiletí se město výrazně změnilo. Zatímco roku 1851 měla Karviná jen 150 domů, v roce 1900 už to bylo 944 domů a o třicet později byl tento počet již téměř dvojnásobný a to 1 836 domů. Ke konci 40. let 20. století měla původní Karviná (v té době již Karviná-Doly) 5 960 bytů, jejichž největší počet ležel ve stávajících koloniích. Kolonie stávaly většinou na okraji obce a tvořily je především přízemní, řadově seskupené domy, určené pro čtyři, šest nebo osm rodin.²¹ Ve 40. letech 20. století se začalo s bouráním domů z důvodu jejich poškození důlními vlivy a celé původní město Karviná se prakticky přesunulo do nově vzniklého města Karviná na opačném břehu Olše, kolem historického Fryštátu. Pokud bychom to vzali z urbanistického hlediska, tak nové město Karviná vzniklo v 50 letech 20. století obestavením původního města Fryštát, které sousedilo s Karvinou a na jehož území se vůbec netěžilo, tedy nevzniklo riziko, že by se i toto město mělo v budoucnosti zbourat. V 50. - 60. letech se sídlištní výstavba rozrostla do městských částí Mizerov a Ráj a v 80. letech dále pokračovala v městské části Hranice.

²¹HAJZLEROVÁ, Irena a Veronika MATROSOVÁ. *Karviná*. Praha: Ladislav Horáček – Paseka, 2009. 57 s. ISBN 978-80-7432-005-7.

V Havířově byly první sídlištní objekty postaveny v **roce 1949** na rozhraní Šumbarku a Šenova, jejichž obytná kapacita se plánovala pro 2 000 obyvatel. Domovní bloky byly dvou až třípatrové a ve srovnání s běžným hornickým bydlením se považovaly za přepych. Nejprve se jednalo o 96 bytů, představujících teprve skromný počátek mnohem rozsáhlejší výstavby v následujících letech. První etapa budování města byla charakteristická uzavřenými domovními bloky s většími stavebními celky. Následující etapy postupně zabíraly prostor směrem k plánovanému centru a formovaly uspořádání vnitřního jádra, což v urbanistickém pojetí přispělo k návaznosti vnějšího obvodu města na centrální jádro. Celková urbanistická koncepce nového města působí velkoryse a uzavřeností domovních bloků umocňuje využití obytné plochy a větší příležitost k hlubším občanským kontaktům.²² Jádro města postavené ve slohu socialistického realismu bylo v roce 1992 vyhlášeno chráněnou památkovou zónou a nazváno zkráceně Sorela. Od roku 1956 vzrostl v Havířově počet bytů z 6 tisíc na 26 tisíc v roce 1970. O období dalších deseti let se postavilo 3 509 bytů.

Podle posledního sčítání lidu, domů a bytů měla Karviná k 26. březnu 2011 celkem **24 302** obydlených bytů z toho 2 520 rodinných domů. Havířov měl k tomuto datu **33 191** obydlených bytů z toho 3 553 rodinných domů. Obydlené byty podle právního důvodu užívání nám ukazuje následující tabulka (viz tab. 3.3), kde můžeme vidět, že největší počet bytů v obou městech je nájemních. V Havířově je rozdíl mezi nájemními a ostatními byty daleko větší než v Karviné, kde je množství družstevních bytů jen o 4 tis. menší než bytů nájemních. Největším majitelem nájemních bytů je v obou městech v současné době společnost RPG Byty, s. r. o.

Tab. 3.3 Počet obydlených bytů podle právního důvodu užívání v roce 2011

Město	Počet bytů dle právního důvodu užívání bytu			
	ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	nájemní	družstevní
Karviná	2 012	3 017	10 881	6 578
Havířov	2 801	1 373	20 257	6 492

Pramen: ČSÚ, ze SLDB 2011, www.czso.cz.

3. 4 Ekonomická základna a zaměstnanost

Existence ekonomické základny je pro každé město velice důležitá, jelikož obyvatelé města se musejí nějakým způsobem živit. Od tohoto se odvíjí i pracovní příležitosti, které

²²PROKOP, Radim a kolektiv. *Havířov 1955-2005*. Statutární město Havířov, 2005. 176 s. ISBN 80-239-4423-1.

město svým obyvatelům poskytuje a počty lidí, kteří za práci vyjíždějí do okolních měst. V následujícím porovnání ekonomické základny měst Karviné a Havířova zjistíme také celkovou nezaměstnanost v těchto městech.

V Karviné je na rozdíl od Havířova mnohem více pracovních příležitostí ve velkých firmách a podnicích. To je dáno vznikem Havířova jako satelitního města, které mělo zabezpečit byty pro horníky a pracovníky hutí, nikoliv vytvořit z něj město průmyslové. Proto ekonomická základna **Havířova** postrádala do roku 1960 jakýkoliv průmysl a na území města se nenacházel jediný průmyslový závod. To bylo změněno až připojením Dolní a Prostřední Suché, kdy se ocitl ve městě uhelný Důl Dukla, který je ale v dnešní době uzavřený. Dále vznikla v 80. letech firma Tenas vyrábějící elektrosoučástky a obuvnický závod Savela, jejichž snahou bylo zvýšit zaměstnanost ve městě. Obě tyto firmy již neexistují a v Havířově není v současnosti žádný větší podnik, který by zaměstnával vyšší počet lidí. Naopak **v Karviné** tvoří ekonomickou základnu několik uhelných dolů (Důl ČSA, Důl Darkov), řada dalších podniků jako Jakl Karviná, Kovona Karviná a v roce 2000 vznikla na území města průmyslová zóna Nové Pole, kde mají své výrobní haly firmy jako Shimano, Gates, Sejong, Mölnlycke Health, zaměstnávající přes tisíc lidí.

V **Karviné** bydlelo podle posledního sčítání 25 621 ekonomicky aktivních obyvatel, z toho 21 046 zaměstnaných. V **Havířově** dtto zjištěno 35 384 ekonomicky aktivních obyvatel z toho 29 655 zaměstnaných. Ekonomicky neaktivních obyvatel bylo v Karviné 28 139 a v Havířově 37 546. Aktuální míra nezaměstnanosti k 31. lednu 2013 byla v Karviné 12,89 % a v Havířově 11,24 %.

Podle posledního sčítání v roce 2011 vyjíždí v Karviné do zaměstnání celkem **9 958 osob** a v Havířově **16 246 osob**. V tabulce níže (viz tab. 3.4) můžeme vidět, že více než polovina vyjíždějících občanů Karviné se užívá „doma“, zatímco v Havířově je to pouze 30 % obyvatel. Patrným rozdílem mezi těmito městy je vyjíždění obyvatel za prací do jiného okresu kraje. V Havířově je to z celkového počtu vyjíždějících zaměstnaných 44 % a v Karviné pouhých 16 %. Důvodem, že téměř polovina lidí z Havířova vyjíždí za prací do jiného okresu, může být malá vzdálenost jak do Ostravy, tak do Frýdku Místku, kde je od konce roku 2008 v provozu automobilka Hyundai Nošovice. Havířov dělí od těchto okresů mnohem menší vzdálenost (téměř o polovinu) než Karvinou.

Tab. 3.4 Počet vyjíždějících osob do zaměstnání v Karviné a Havířově v roce 2011

Město	Vyjíždění do zaměstnání			
	v rámci obce	do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje
Karviná	5 489	2 357	1 588	307
Havířov	4 897	3 532	7 055	463

Pramen: ČSÚ, ze SLDB 2011, www.czso.cz.

3.5 Funkce měst (služby)

Co se týče funkcí měst, tak Karviná má ve srovnání s Havířovem mnohem více funkcí. Existencí Obchodně podnikatelské fakulty Slezské univerzity v Opavě plní Karviná funkci univerzitní, dále má také funkci lázeňskou (Lázně Darkov) a neopomenutelnou funkcí Karviné je funkce průmyslová, kdy se na území města nachází několik průmyslových závodů, průmyslová zóna a několik dolů. Havířov v tomto směru za Karvinou zaostává a obecně lze říci, že plní „pouze“ funkci obytnou. Ovšem s tímto záměrem byl Havířov založen a následně také vystavěn. Postupně však typické městské funkce získává (střední a vysoké školství, kultura a zdravotnictví, obchodní síť, sportovní život aj.).

Služby, které města poskytují, lze rozdělit na služby poskytované pro vlastní obyvatele a služby poskytované pro okolní obyvatele. Karviná poskytuje výhradně pro své občany služby v oblasti odpadového hospodářství, údržby komunikací, veřejného osvětlení, údržby zeleně, správy hřbitovů, údržby světelné signalizace, dopravního značení apod. prostřednictvím akciové společnosti Technické služby Karviná, jejímž vlastníkem je město Karviná. V Havířově jsou tyto služby pro vlastní obyvatele zajišťovány akciovou společností Technické služby Havířov, jejímž vlastníkem je město Havířov.

Pro vlastní občany a zároveň také pro okolní obyvatele zajišťuje město Karviná několik služeb v oblasti školství, kultury, sportu, bydlení a sociální péče. Mezi příspěvkové organizace zřizované městem Karviná patří 15 mateřských škol, 12 základních škol, Sociální služby Karviná, Městský dům kultury a Regionální knihovna Karviná. Služby těchto organizací jsou poskytovány i pro obyvatele okolních měst. Mezi právnické společnosti založené statutárním městem Karviná patří BYTservis-slужby, spol. s r. o., zajišťující správu domů a údržbu bytového fondu pro obyvatele Karviné a STaRS Karviná, s. r. o., poskytující široké veřejnosti nejen z města Karviné služby v oblasti sportu a pohybové rekreace. Tato společnost je na území města provozovatelem házenkářské haly, zimního stadionu, letního koupaliště, krytého bazénu, tenisové haly a hotelu Sport.

Rovněž Havířov poskytuje pro své i okolní obyvatele několik služeb v různých oblastech. Mezi příspěvkové organizace zřizované městem patří v současné době 20 mateřských škol, 17 základních škol, Městské kulturní středisko, Městská knihovna, Sociální služby města Havířova, SANTÉ – centrum ambulantních a pobytových sociálních služeb, Domov seniorů Havířov a Správa sportovních a rekreačních zařízení. Služby všech těchto organizací jsou poskytovány nejen pro občany města Havířova, ale také pro ostatní. Městskými obchodními společnostmi jsou Zámek Havířov, s. r. o., Havířovská teplotárenská společnost, a. s., zajišťující rozvod tepelné energie na území města a Městská realitní agentura, s. r. o., založena za účelem správy a údržby bytového a nebytového fondu města pro občany Havířova.

3.6 Dopravní obslužnost

Doprava je v obou městech zajišťována jak příměstskou a městskou hromadnou autobusovou dopravou tak železniční dopravou.

Městskou hromadnou dopravu zabezpečuje v Karviné i Havířově společnost ČSAD, a. s., která rovněž obstarává i příměstskou dopravu. Vlastníkem této společnosti nejsou města, pro které je služba vykonávána na rozdíl např. od Opavy, která má svůj vlastní městský dopravní podnik. V Karviné od října roku 2011 zajišťovala autobusovou dopravu také společnost Student Agency, s. r. o., která zřídila linku z Karviné do Brna a do Prahy. Celkově byly na této trase vysílány tři spoje denně, z toho jeden pokračoval dále do Prahy. Tyto spoje byly ovšem minimálně využívány a v prosinci roku 2012 zrušeny. Železniční doprava je na území obou měst zajišťována společností České dráhy a v Havířově je navíc zřízena linka do Prahy od společnosti RegioJet, která denně vysílá 9 spojů.

V Karviné zabezpečuje dopravce ČSAD Karviná městskou hromadnou dopravu 9 linkami, které slouží k obsluze celého města. Příměstská autobusová doprava je z Karviné do okolních měst Ostravy, Havířova, Orlové, Českého Těšína, Třince, Petrovic u Karviné atd. zajišťována 17 linkami a na přepravě osob do okolních obcí se podílí také firma Ján Kypús BUS, s. r. o., která zajišťuje spojení do Stonavy a Albrechtic svými vlastními autobusy nebo minibusy. Dále ČSAD Karviná obstarává dálkovou a rekreační dopravu na třech linkách do Brna, Visalají a na Morávku.

V Havířově zajišťuje dopravce ČSAD Havířov MHD celkem 20 linkami, kterými obsluhuje nejenom celé území města, ale oproti Karviné linkami MHD obstarává také přepravu osob do těchto přilehlých obcí: Těrlicka, Horní Suché, Šenova, Petřvaldu a Albrechtic. Ve městě je navíc doprava doplněna linkami hypermarketů Tesco a Globus, které jsou obyvatelům poskytovány bezplatně. Příměstská hromadná doprava je zabezpečována 21 linkami do okolních měst Ostravy, Karviné, Orlové, Frýdku Místku, Bohumína. ČSAD Havířov zajišťuje také dálkovou a rekreační dopravu 6 linkami do Brna, Komorní Lhotky, Prostřední Bečvy, Luhačovic, Visalají a na Morávku.

4 Komparace správy měst Karviné a Havířova

Karviná je jako statutární město od roku 2002 spravována zastupitelstvem, dalšími orgány ve městě jsou rada, primátor a jeho náměstci, magistrát a orgány zastupitelstva a rady. Město nevyužívá zákonné možnosti se vnitřně členit na městské části nebo městské obvody s vlastními orgány.

Havířov je stejně jako Karviná statutárním městem a od roku 1990 je jeho voleným orgánem zastupitelstvo, dalšími orgány jsou rada, primátor a jeho náměstci, magistrát a orgány zastupitelstva a rady. Rovněž nevyužívá práva územního členění na městské obvody nebo části s vlastními orgány.

4.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo města je nejvyšším orgánem a představitelem samosprávného společenství občanů města. V Karviné se skládá ze **41 členů** a v Havířově ze **43 členů**, kteří byli zvoleni v roce 2010 v přímých volbách na principu poměrného zastoupení.

V Karviné se zastupitelstvo skládá z 8 žen a 33 mužů. Ženy tedy v karvinském zastupitelstvu tvoří **1/5 všech členů**. V Havířově je složení podobné a vedení města se skládá z 11 žen a 32 mužů, což je z celkového počtu všech zastupitelů téměř **1/4 žen**. Pokud provedeme analýzu věkového složení zastupitelstva, dojdeme k závěru, že průměrný věk zastupitelů se v obou městech pohybuje okolo hranice 50 let. V Karviné je současné zastupitelstvo podle ukazatele průměrného věku o něco mladší (průměr 48 let) než v Havířově (průměrný věk 50,5 let). V Karviné má nejmladší zastupitel v současné době 28 let a nejstarší 74 let. V Havířově je nejmladšímu zastupiteli 35 let a nejstaršímu 75 let. Věkové složení zastupitelstev v posledních třech funkčních obdobích nám srovnává tabulka v příloze (viz příloha č. 1), kde můžeme zpozorovat, že zastupitelstvo v Karviné nepatrně stárne, zatímco v Havířově jsou mezi funkčními obdobími zastupitelstva velké rozdíly. Tato situace může být dána tím, že více než polovina zastupitelů Karviné je v posledních dvou funkčních obdobích stejná, ale v Havířově se po volbách v roce 2010 větší část zastupitelstva obměnila.

Zasedání zastupitelstva jsou v obou městech konána pravidelně. V Karviné bylo poslední zasedání zastupitelstva **30. dubna 2013** a v Havířově **25. března** letošního roku.

V obou městech je další zasedání naplánováno na červen tohoto roku. Od října roku 2010, kdy byly řádné volby do zastupitelstev obcí, do konce dubna tohoto roku se karvinské zastupitelstvo sešlo celkem 20krát z toho jedno zasedání v červenci loňského roku bylo mimořádné. V Havířově proběhlo ve stejném časovém období 18 zasedání zastupitelstva a všechna byla řádná. Zasedání v letošním roce nám přibližuje tabulka (viz tab. 4.1), ze které se dozvíme, že zastupitelstvo v Karviné má v roce 2013 v plánu se řádně sejít sedmkrát a v Havířově celkově šestkrát.

Tab. 4.1 Termíny zasedání zastupitelstva v roce 2013

Město	Termíny zasedání	
	1. pololetí	2. pololetí
Karviná	29. 1., 12. 3., 30. 4., 11. 6.	10. 9., 22. 10., 10. 12.
Havířov	28. 1., 25. 3., 24. 6.	23. 9., 4. 11., 16. 12.

Pramen: www.karvina.cz, www.havirov-city.cz, vlastní zpracování.

4.1.1 Volby do zastupitelstva

Řádné volby do zastupitelstev obcí proběhly 15. – 16. října 2010. Na čtyřleté funkční období bylo v obecných, rovných, přímých a tajných volbách zvoleno 41 zastupitelů v Karviné a 43 zastupitelů v Havířově. Na jednoho zastupitele v Karviné připadne téměř 1 388 občanů a 1 207 oprávněných voličů. V Havířově je situace obdobná, na jednoho zastupitele připadne 1 784 občanů a 1 566 oprávněných voličů. Tyto počty občanů připadajících na jednoho zastupitele jsou v obou městech velmi vysoké ve srovnání s okolními městy v okrese Karviná a částečně v okrese Ostrava-město (viz příloha č. 2). V populačně menších městech jako v Orlové, Českém Těšíně a Bohumíně připadá jednoho zastupitele kolem 900 občanů a ve městech a obcích do 10 tisíc obyvatel nepřesahuje počet občanů na 1 zastupitele 500 občanů. Zcela nejméně dosahuje počet občanů na 1 zastupitele v Chotěbuzi a to celkově 77 občanů.

Ve volebním období 2010 – 2014 mají v obou městech největší zastoupení ČSSD, KSČM a ODS. Mandát v zastupitelstvu města Karviné mají čtyři politické strany, v Havířově je to celkem sedm politických stran a dvěma mandáty disponují Nezávislí (viz tab. 4.2). V tabulce níže můžeme také vidět, že v Karviné získala vítězná strana ČSSD téměř 60 % všech mandátů, v Havířově skoro o polovinu méně a to necelých 35 %. Zvláštností jsou v Zastupitelstvu města Havířova Nezařazení, což jsou bývalí členové politické strany Věci veřejné, kteří nesouhlasili se stranickým vedením a také soudem s poslanci Vitem Bártou a

Jaroslavem Škárkou a stranu opustili. Právě členové havířovské buňky se zachovali nejradikálněji ze všech ostatních regionálních buněk. Všichni členové nezaplatili členský příspěvek a byli vyloučeni ze strany. Věci veřejné tedy v Havířově v roce 2012 úplně zanikly a 3 zastupitelé, kteří byli za tuto stranu zvoleni, v současné době vystupují jako Nezařazení.

Tab. 4.2 Politické složení zastupitelstva měst Karviné a Havířova

Politická strana	Karviná		Havířov	
	Počet mandátů			
	abs.	%	abs.	%
ČSSD	24	58,54	15	34,88
KSČM	10	24,39	12	27,91
ODS	5	12,20	5	11,63
Naše Karvinsko	2	4,88	-	-
Hnutí pro Havířov	-	-	4	9,30
Nezařazení*	-	-	3	6,98
Nezávislí	-	-	2	4,65
TOP 09	-	-	2	4,65

* Bývalé Věci veřejné.

Pramen: ČSÚ, www.volby.cz, vlastní zpracování.

V Karviné získala vítězná politická strana (ČSSD) 50 % všech hlasů a druhá v pořadí KSČM téměř 21 % všech hlasů. V Havířově nebyly ve srovnání s Karvinou tak velké rozdíly mezi výsledky jednotlivých politických stran a vítězná politická strana (ČSSD) měla pouze o 6 % hlasů více než v pořadí druhá politická strana KSČM (24 % hlasů). Zajímavé jsou také rozdíly mezi počty politických stran z celkového množství kandidujících stran, které získaly více než 5 % hlasů a dostaly se tak do zastupitelstva města. V Karviné se z celkového počtu 13 kandidujících stran dostaly do zastupitelstva pouze 4 politické strany. Naopak v Havířově získalo alespoň jeden mandát 7 politických stran z celkového množství 11 kandidujících stran, což je více než polovina.

Volební účast byla v **Karviné** okolo 33 %, v **Havířově** téměř srovnatelná a to 34 %. Při volbách do zastupitelstev obcí v roce 2010 měla Karviná 49 478 oprávněných voličů a Havířov jich měl celkově 67 346. Věkové složení oprávněných voličů koresponduje s věkovou strukturou obyvatelstva, která je v obou městech velmi podobná, ačkoliv v minulosti tomu tak nebylo a Havířov byl považován za „mladé město“. V obou porovnávaných městech tvoří oprávnění voliči celkem 80 % všech obyvatel a největší skupinou voličů jsou občané mezi 20 – 60 lety. Tato skupina obyvatel tvoří jak v Karviné tak v Havířově 55 % všech voličů.

V současné době je na území **Karviné** jeden volební obvod, který se skládá z 63 volebních okrsků. Rovněž i **Havířov** má jeden volební obvod, který se skládá ze 79 volebních okrsků. Rozdíly mezi počty voličů v okrscích jsou markantní. Při volbách do zastupitelstev obcí v roce 2010 měl v Karviné volební okrsek s nejmenším počtem lidí 90 oprávněných voličů a s největším počtem osob to byl volební okrsek s 1 650 voliči. V Havířově měl volební okrsek s nejmenším počtem lidí 280 oprávněných voličů a s největším počtem osob to byl volební okrsek s 2 304 voliči. V těchto rozdílech hraje hlavní roli samozřejmě dostupnost a počet občanů bydlících v jednotlivých lokalitách nebo městských částech, ke kterým jsou přiřazeny volební okrsky. Nejmenší volební okrsky v porovnání obou měst jsou v Karviné-Dolech. Tyto okrsky jsou celkem dva a nachází se na jednom místě na ubytovně Průkopník. Pro rozsáhlost území (tato městská část má rozlohu okolo 10 km²) nelze tyto dva okrsky přiřadit k jiným, neboť občané této části by kvůli volbám museli ujet několik kilometrů. Naopak největšími volebními okrsky jsou v obou městech okrsky na radnicích zřízené pro občany, kteří mají právě na radnicích nahlášené trvalé pobyty. Skutečných ale i jen papírových lidí „bez domova“, kvůli kterým byly v obou městech zřízené zvláštní volební okrsky, je v Karviné 2 151 a v Havířově 2 176.

4.2 Další orgány

Mezi další orgány statutárního města patří rada, primátor, náměstci, výbory a komise. Na rozdíl od zastupitelstva nejsou tyto orgány voleny přímo občany ve volbách, ale volí je zastupitelstvo ze svých řad. Výjimkou jsou výbory zastupitelstva a komise rady, které zřizuje jako své iniciativní a poradní orgány rada a zastupitelstvo a rada.

4.2.1 Primátor

Primátor je označení pro starostu statutárního města. Mezi hlavní pravomoci primátora patří organizace činností zastupitelstva, rady, výborů a komisí. Jeho dalšími činnostmi jsou např. propagace statutárního města, informování veřejnosti o činnosti statutárního města, koordinace činností náměstků primátora, udělování městských ocenění a cen primátora osobám, které se o ně nějakým způsobem zasloužili. Primátor má také právo při významných příležitostech a občanských obřadech používat primátorské insignie. V Karviné i Havířově patří mezi již zmíněné primátorské insignie **primátorský řetěz**.

V Karviné je primátorem **Tomáš Hanzel** (ČSSD), který v roce 2006 vystřídal Antonína Petráše, prvního komunistického primátora v České republice po pádu socialismu. V Havířově je od roku 2010 primátorem **Ing. Zdeněk Osmanczyk** (ČSSD), který nastoupil na post primátora po Františku Chobotovi. Karvinský primátor má k dispozici čtyři náměstky a v Havířově má primátor k dispozici tři náměstky.

4.2.2 Náměstci

Náměstci primátora jsou pověřeni zabezpečováním konkrétních úkolů v samostatné působnosti a určený náměstek zastupuje primátora v době jeho nepřítomnosti v rámci kompetence vymezené zastupitelstvem města. Náměstci jsou voleni a odvolávání zastupitelstvem města.

V Karviné byli zastupitelstvem zvoleni **4 náměstci primátora**. Mezi kompetence prvního z nich patří finanční hospodaření města, investiční činnost, realizace veřejných zakázek. Druhý náměstek má na starosti ochranu životního prostředí, energetiku, územní plánování, sociální politiku. Třetí náměstek primátora disponuje pravomocemi v oblasti bezpečnostní politiky a prevence, školství, kultury, sportu, sociálně právní ochrany dětí a mezi kompetence čtvrtého náměstka patří dotační politika, podpora podnikání, rozvoj města, silniční a železniční doprava, lázeňství a cestovní ruch. Náměstci primátora patří do jedné politické strany (ČSSD) a všichni náměstci primátora města Karviné jsou uvolnění.

V Havířově byli zvoleni celkem **3 náměstci primátora**, kterými jsou náměstek pro ekonomiku a správu majetku, náměstek pro hospodářský rozvoj a náměstek pro sociální rozvoj. Rovněž jako v Karviné jsou všichni náměstci uvolnění. Politické složení náměstků není oproti Karviné jednotné. Pouze jeden náměstek je z ČSSD, zbylí dva jsou z KSČM. Politické složení náměstků je v obou městech respektováním demokratických voleb do zastupitelstev obcí v roce 2010, kdy voliči jak v Karviné, tak v Havířově jsou orientováni spíše levicově. Rozdíl je pouze v tom, že v Karviné zvítězila ČSSD s mnohem větším odstupem od druhé politické strany v pořadí než v Havířově, proto jsou na rozdíl od Havířova všichni náměstci primátora Karviné z ČSSD.

4.2.3 Rada

Rada města je výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti a za svůj výkon odpovídá zastupitelstvu města. V Karviné i Havířově se rada města skládá z nejvyššího možného počtu a to **11 radních**.

Členy Rady města Karviné jsou primátor, jeho čtyři náměstkové a šest dalších členů rady volených z řad členů zastupitelstva. Politické složení je velmi prosté, všichni členové rady jsou z ČSSD. Rada města Karviné se schází dle schváleného harmonogramu a její schůze jsou neveřejné. Od svého zvolení v roce 2010 do konce dubna tohoto roku se sešla 77krát z toho 19 schůzí bylo mimořádných a jedna schůze výjezdní. V letošním roce má Rada města Karviné v plánu sejít se celkem **23krát**.

Rada města Havířova se skládá z primátora, jeho tři náměstků a dalších sedmi členů rady volených z řad členů zastupitelstva. Na rozdíl od Karviné je politické složení pestré a v Radě města Havířova mají zastoupení celkem tři politické strany, šest radních je z ČSSD, čtyři z KSČM a jeden radní je z politické strany Hnutí pro Havířov (viz příloha č. 5). Rada se schází dle potřeby a její jednání jsou neveřejná. Od svého zvolení v roce 2010 do konce dubna letošního roku se sešla 55krát. V roce 2013 má v plánu se sejít celkově **18krát**. Z tohoto srovnání nám vyplývá, že Rada města Karviné se schází mnohem častěji než Rada města Havířova.

4.2.4 Výbory zastupitelstva

Výbory zřizuje jako své iniciativní a kontrolní orgány zastupitelstvo, kterému jsou odpovědní a předkládají mu svá stanoviska a návrhy. Ze zákona je povinnost vždy zřídit finanční a kontrolní výbor a v obcích, kde podle posledního sčítání lidu žije alespoň 10 % občanů hlásících se k jiné národnosti než české, se zřizuje i výbor pro národnostní menšiny. Ostatní výbory jsou nepovinné a je věcí obce, zda zřídí pro určitou oblast výbor (např. osadní výbor). Předsedou výboru je s výjimkou osadního výboru člen zastupitelstva. Výbory jsou nejméně tříčlenné a mají lichý počet členů.

V Karviné je zřízen **finanční výbor**, **kontrolní výbor** a vzhledem k tomu, že podle posledního sčítání lidu se v Karviné hlásilo k jiné národnosti než české téměř 12 % obyvatel

tak je ve městě zřízen i **výbor pro národnostní menšiny**. Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky města v rámci schváleného rozpočtu, kontrolní výbor kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a Magistrátem města Karviné na úseku samostatné působnosti a výbor pro národnostní menšiny provádí poradní činnost pro Zastupitelstvo města Karviné a podávání návrhů k problematice národnostních menšin. Každý výbor zřízený Zastupitelstvem města Karviné má 7 členů.

Zastupitelstvo města Havířova zřídilo oproti Karviné jenom dva výbory a to zákonem povinný **finanční a kontrolní výbor**. Výbor pro národnostní menšiny zde není zřízen, neboť podle posledního sčítání se k jiné národnosti než české hlásilo pouze 6 % občanů. Finanční výbor má na starosti kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky města a kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva a rady a dodržování právních předpisů Magistrátem města Havířova na úseku samostatné působnosti. Každý výbor má celkem 9 členů a svého tajemníka.

4.2.5 Komise rady

Komise jako své poradní a iniciativní orgány může zřídit rada, které potom předkládají svá stanoviska a náměty. Počet členů v komisi stanovuje rada. Komise je odpovědna radě města a ve věcech přenesené působnosti na svěřeném úseku odpovídá primátorovi.

V Karviné má rada zřízeno **11 komisí**, které mají dohromady **84 členů**. V Havířově má rada naopak **20 komisí**, které mají celkem **165 členů**. V obou městech tedy připadá na jednu komisi průměrně 7 - 8 členů. Největší komise, co se týče počtu členů, je v Havířově a to Komise rozvojová, která má 14 členů, nejmenší počet členů má Občanská komise č. 1 Havířov-Bludovice (5 členů). V Karviné jedna komise s největším počtem členů neexistuje, pouze ta s nejnižším počtem a to Zkušební komise pro zajištění přípravy a průběhu zkoušek provozovatelů a řidičů taxislužeb (5 členů). Pro lepší přehled jsem jednotlivé komise a počet jejich členů zpracovala do tabulky (viz příloha č. 6).

Pozornost nyní krátce věnujme **Občanským komisím v Havířově**, které mohou být jakousi „náhražkou“ osadních neboli místních výborů, aby se město nemuselo řídit zákonem o obcích, který tyto výbory upravuje (§ 120 a 121). V Karviné jako v ostatních statutárních městech nic podobného neexistuje. Havířov se pokusil o přiblížení správy občanům formou

Občanských komisí, ovšem dle mého názoru to nebyla příliš dobrá volba. Tyto Občanské komise jsou méně demokratické a mají mnohem horší postavení a pravomoci než zákonem dané osadní výbory jmenované zastupitelstvem, které je reprezentativnějším orgánem města než rada. Nabízí se tedy otázka, proč v Havířově existují Občanské komise v této formě a ne právě osadní výbory?

Tyto Občanské komise vznikly v roce 2003 usnesením Rady města Havířova a řídí se svými vlastními statuty, které rovněž vydala RMH. Občanské komise jsou iniciativním a poradním orgánem RMH v oblastech spojených s životem občanů v částech města pro které jsou zřízeny. Informují občany části města o aktivitách MMH v části města, podávají občanům informace na kterých odborech MMH mohou uplatnit své připomínky nebo kde mohou podat žádosti k vyřízení svých požadavků. Občanské komise v Havířově mají nejméně 5 členů (OK č. 1 Havířov-Bludovice) a nejvíce 12 členů (OK č. 5 Havířov-Šumbark), která má navíc jako jediná ve svém vedení vedle předsedy i místopředsedu Občanské komise. Členy těchto komisí jmenuje na návrh rada města a rekrutují se z řad občanů bydlících v dané části města. Členem těchto komisí **nemusí** být členové zastupitelstva ani členové rady.

4.3 Magistrát

Obecně je magistrát označení městského úřadu statutárního města a může být členěn na odbory a oddělení. V samostatné působnosti je magistrát odpovědný zastupitelstvu a radě města. Výkon magistrátu v samostatné působnosti dozoruje Ministerstvo vnitra, v přenesené působnosti dozoruje krajský úřad. V obou městech magistrát tvoří primátor, náměstci primátora, tajemník magistrátu a zaměstnanci města, kteří jsou zařazeni do magistrátu.

Magistrát města Karviné je pověřen plnit úkoly samosprávy v samostatné působnosti a v přenesené působnosti je vykonavatelem státní správy v rozsahu platných právních předpisů. Magistrát města Karviné je v přenesené působnosti pověřeným obecním úřadem a obecním úřadem s rozšířenou působností, přičemž vykonává v rozsahu jemu svěřeném zvláštními zákony přenesenou působnost pro obce Dětmárovice, Petrovice u Karviné a Stonava. Magistrát města Karviné se skládá ze **7 odborů**, které se dále člení na 21 oddělení a útvar **interního auditu**, který tvoří jeden interní auditor. Dohromady magistrát zaměstnává **287 lidí** včetně tajemníka (viz tab. 4.3). Největší počet zaměstnanců má odbor organizační (55), nejméně pak odbor stavební a životního prostředí (27). Magistrát je v současné době

rozdělen do 8 budov, které se nacházejí v městských částech Fryštát, Nové Město a Ráj. Nejvíce budov se nachází v městské části Fryštát (5), dvě budovy magistrátu jsou v části Nové Město a jedna budova v Karviné-Ráji. V příloze č. 7 můžeme vidět, že 4 odbory mají svá oddělení rozděleny do dvou budov. Občané tedy musí navštívit více budov nejenom vyřízením věcí na dvou odlišných odborech, ale také jsou-li jejich žádosti v kompetenci jednoho odboru, zároveň to vytváří provozní překážky pro vlastní chod magistrátu a zvyšuje náklady na správu. Podle plánu v polovině roku 2011 měly být do dvou let přemístěny útvary Magistrátu ze dvou budov v Novém Městě do zrekonstruovaného objektu komerční banky v Karviné-Fryštátě. Počet budov magistrátu by se tedy snížil o jednu a všechny odbory by se nacházely ve vzdálenosti do jednoho kilometru. V této budově bývalé Komerční banky by měly být centralizovány všechny agendy, kde se nejintenzivněji pracuje s občanem. Tento odhad se dle mého názoru nepodaří splnit, neboť přemístění budov do poloviny roku 2013 zatím nic nenasvědčuje.

Magistrát města Havířova je rovněž pověřen plnit úkoly samosprávy v samostatné působnosti a v přenesené působnosti je vykonavatelem státní správy v rozsahu platných právních předpisů. Vykonává samostatnou a přenesenou působnost v základním rozsahu pro územní obvod statutárního města Havířova a dále přenesenou působnost v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností a pověřeného obecního úřadu v územním obvodu Havířova a obcí Albrechtice, Horní Bludovice, Horní Suchá a Těrlicko. V samostatné působnosti plní úkoly, které mu uloží rada nebo zastupitelstvo, v přenesené působnosti vykonává státní správu v rozsahu platných právních předpisů. Magistrát města Havířova je členěn na **11 odborů, 1 úřad mající postavení odboru, 4 samostatná oddělení**, která nejsou začleněna do žádného odboru a **interní audit**. Magistrát dohromady zaměstnává **280 lidí** včetně tajemníka (viz tab. 4.3). Nejpočetnějším odborem je odbor vnitra a živnostenský úřad (58 lidí), naopak nejméně zaměstnanců má tiskové oddělení (3). Magistrát města Havířova je soustředěn do jedné budovy na ulici Svornosti v Havířově-Městě.

Tab. 4.3 Odbory na magistrátech v Karviné a Havířově a počet jejich zaměstnanců

Karviná		Havířov	
Odbor	Počet zaměstnanců	Odbor, oddělení	Počet zaměstnanců
Organizační	55	Vnitřní a živnostenský úřad	58
Správní	50	Sociálních věcí	49
Majetkový	46	Organizační	37
Sociální	44	Stavební a silniční správní úřad	24
Rozvoje	32	Komunálních služeb	18
Ekonomický	31	Ekonomický	13
Stavební a životního prostředí	27	Investiční výstavby	12
Interní audit	1	Životního prostředí	12
-	-	Oddělení kanceláře primátora	11
-	-	Správy majetku	10
-	-	Školství a kultury	9
-	-	Územního rozvoje	7
-	-	Oddělení strategického rozvoje	6
-	-	Právních služeb	5
-	-	Oddělení kontroly	4
-	-	Tiskové oddělení	3
-	-	Interní audit	1
Celkem	286	Celkem	279

Pramen: www.karvina.cz, www.havirov-city.cz, vlastní zpracování.

Na rozdíl od Magistrátu města Karviné má ten havířovský mnohem složitější organizační strukturu. V Karviné počet zaměstnanců na odboru neklesne pod 27 lidí, naopak na magistrátu v Havířově se nachází i oddělení s pouhými 3 zaměstnanci (tiskové oddělení). V **Karviné** vychází průměrně na jeden odbor téměř **41 lidí**, v **Havířově** to je **17**.

Co se týče zaměstnanosti na magistrátu podle pohlaví tak v Karviné je zaměstnáno **238 žen a 49 mužů**. V Havířově je situace podobná, na magistrátu pracuje **229 žen a 51 mužů**. Zastoupení pohlaví na magistrátu v obou městech se pohybuje v poměru cca 83 % ženy a cca 17 % muži. V Karviné pracuje nejvíce mužů (16) v odboru organizačním, kam patří mimo jiné také oddělení informatiky, což vysvětluje jejich větší počet ve srovnání s ostatními odbory. V Havířově pracuje nejvíce mužů (11) na stavebním a silničním správním úřadě, tedy jen o dva méně než je na tomto odboru žen. Na magistrátech a úřadech obecně jsou tyto početní rozdíly běžné. Podle statistik pracuje v administrativě mnohem více žen než mužů. Takže Karviná ani Havířov nejsou v tomto ohledu žádnou výjimkou.

4.4 Náklady na provoz

Provozní náklady jsou celkové náklady na zajištění běžné činnosti. Do nákladů na provoz patří materiální náklady (spotřeba materiálu a energie), mzdové a osobní náklady, náklady na služby (náklady na reprezentaci, různé opravy a údržby), daně a poplatky (bez DPH) a odpisy.

4.4.1 Náklady zastupitelstva

Závěrečný účet statutárních měst Karviné a Havířova byl naposledy schválen ke konci roku 2011. K tomuto roku tedy provedeme srovnání jednotlivých nákladů zastupitelstva a následně srovnáme, jaké mají města odhady nákladů na rok 2013.

Kancelář tajemníka v Karviné vydala v roce 2011 ze svého rozpočtu téměř **5,4 mil. Kč** na odměny zastupitelů. Pokud bychom nebrali do úvahy uvolněné a neuvolněné členy zastupitelstva a těchto 5,4 mil. Kč rovnoměrně rozdělili mezi 41 zastupitelů v Karviné, zjistíme, že průměrná odměna pro jednoho zastupitele by činila v roce 2011 téměř 11 tis. Kč měsíčně. Organizační odbor v Havířově vydal v roce 2011 na odměny členům zastupitelstva města **5,6 mil. Kč**, tedy o 200 tis. více než Kancelář tajemníka v Karviné. Průměrná měsíční odměna jednoho zastupitele by tedy za stejných podmínek jako v Karviné rovněž dosahovala k necelým 11 tis. Kč. Odměny uvolněným zastupitelům jsou přesně dány nařízením vlády č. 37/2003 a současně toto nařízení udává také horní hranici odměny neuvolněným členům zastupitelstva. Vzhledem k tomu, že Zastupitelstvo města Karviné má celkem **5 dlouhodobě uvolněných členů** (primátor + 4 náměstci) a v Zastupitelstvu města Havířova je situace obdobná, celkově má **4 dlouhodobě uvolněné členy** (primátor + 3 náměstci), tak lze konstatovat, že na odměny neuvolněným členům zastupitelstva si obě města stanovila podobnou výši.

V letošním roce se dle návrhu rozpočtu Zastupitelstva města Karviné očekává zvýšení odměn zastupitelům oproti roku 2011 a to na **6,3 mil. Kč**. Naopak dle návrhu rozpočtu Zastupitelstva města Havířova na rok 2013 se očekává snížení odměn zastupitelům města a to na **4,5 mil. Kč**. Rozdíl mezi odměnami zastupitelů v Karviné a Havířově by byl ve srovnání s rokem 2011 mnohem výraznější. Toto zvyšování nebo snižování odměn je ovšem pouze

návrh. Skutečnost, zda budou v letošním roce odměny zastupitelů o tolik rozdílné, zjistíme až po schválení závěrečného účtu měst za rok 2013.

K srovnání výdajů zastupitelstev města Karviné a Havířova nám slouží následující tabulka (viz tab. 4.4). V tabulce níže můžeme porovnat výdaje v obou městech podle funkčního třídění rozpočtové skladby a to skupiny 6112 což jsou výdaje zahrnující zastupitelstva obcí a činnost zastupitelských orgánů na úrovni měst a obcí, je-li oddělitelná od ostatních výdajů místní správy, včetně odměn zastupitelům. Při přepočtu těchto výdajů na jednoho obyvatele zjistíme, že výdaje zastupitelstva Karviné jsou mnohem vyšší než zastupitelstva Havířova i přesto, že má Zastupitelstvo města Karviné o dva členy méně než právě zastupitelstvo v Havířově.

Tab. 4.4 Výdaje zastupitelstva dle funkčního třídění rozpočtové skladby v Karviné a Havířově v roce 2011

Město	Běžné výdaje (v tis. Kč.)	Počet obyvatel*	Náklady na 1 obyvatele v Kč
Karviná	8 883,74	56 897	156
Havířov	7 941,70	76 694	104

* 26. 3. 2011.

Pramen: www.mfcr.cz, www.czso.cz, vlastní zpracování.

4.4.2 Náklady magistrátu

Celkové náklady Magistrátu města Karviné za hlavní činnost dosahovaly v roce 2011 téměř k **900 mil. Kč**. Oproti tomu Magistrát města Havířova vydal na svou činnost více peněžních prostředků a to bezmála **jednu miliardu** ve své hlavní činnosti a necelých 147 milionů v činnosti hospodářské.

Tab. 4.5 Vybrané náklady magistrátu za rok 2011 v Karviné a Havířově (v tis. Kč)

Náklady	Město	
	Karviná	Havířov
Spotřeba materiálu	23 008,65	14 994,63
Spotřeba energie	20 607,80	16 943,08
Opravy a udržování	47 341,81	119 512,61
Náklady na reprezentaci	1 527,62	51,39
Mzdové náklady	141 897,84	160 613,77

Pramen: www.mfcr.cz, vlastní zpracování.

Ve výše uvedené tabulce jsou srovnány vybrané provozní náklady magistrátu města Karviné a Havířova. Lze konstatovat, že co se týče spotřeby energie a materiálu utrácí více peněz Magistrát města Karviné, naopak na opravy a udržování vybavení magistrátu vydal v roce 2011 vyšší částku Havířov a to o více než polovinu oproti Karviné. Největší objem peněžních prostředků vydal magistrát v obou městech na mzdové náklady pro své zaměstnance. Velkým rozdílem mezi městy v oblasti nákladů magistrátů byly také náklady na reprezentaci, kdy v roce 2011 vydal MMK 1,5 mil. Kč, tedy téměř třicetinasobek částky, kterou vydal MMH.

Co se týče výdajů jednotlivých odborů na magistrátu, tak v Karviné měl v roce 2011 největší výdaje **odbor sociálních věcí** (necelých 273 mil.), přičemž skoro celou tuto částku tvořil příspěvek na péči a dávky pomoci v hmotné nouzi (243 mil.). Nejmenší výdaje vykazoval v tomto roce odbor územního plánování (37 tis.). V Havířově disponoval největšími výdaji **odbor investiční výstavby** (téměř 344 mil.), který své výdaje rozdělil podle akcí. Největší množství peněžních prostředků se vydalo na snižování spotřeby energie základních škol, modernizaci Městské sportovní haly, rekonstrukci křídla „G“ budovy Magistrátu a rekonstrukci kina Centrum. Naopak nejmenší výdaje měl v Havířově odbor územního rozvoje (385 tis.).

Náklady na správu měst Karviné a Havířova jsou srovnány v následující tabulce spolu s dalšími městy s podobným počtem obyvatel a také s Ostravou a hlavním městem Prahou (viz tab. 4.6). Tyto náklady jsou porovnány dle funkčního třídění rozpočtové skladby to skupiny 6171 obsahující výdaje na činnost místní správy a vlastní správní činnost místních orgánů zahrnující i společné činnosti pro místní zprávu a zastupitelský sbor, nelze-li je oddělit. Tato skupina zahrnuje i výdaje hrazené ze sociálního fondu obcí ve prospěch zaměstnanců obecních úřadů. V této tabulce nejsou uvedeny **kapitálové výdaje**, neboť to jak města investují, nám nevypovídá o jejich nákladech na správu a množství investic města v daném roce může být při konečném přepočtu na jednoho obyvatele v některých případech velmi zavádějící.

Tab. 4.6 Náklady na správu měst v roce 2011 dle funkčního třídění
rozpočtové skladby

Město	Běžné výdaje (v tis. Kč)	Počet obyvatel*	Náklady na 1 obyvatele v Kč
Karviná	189 447,69	56 897	3 330
Havířov	171 616,54	76 694	2 238
Zlín	214 908,55	75 318	2 853
Frýdek Místek	165 035,91	56 356	2 928
Opava	164 530,41	58 351	2 820
Ostrava	1 086 356,22	296 224	3 667
Praha	5 638 530,13	1 268 796	4 444

* 26. 3. 2011.

Pramen: www.mfcr.cz, www.czso.cz.

Na základě výše uvedené tabulky lze konstatovat, že Havířov má ve srovnání s ostatními statutárními městy podobného počtu obyvatel nejnižší náklady na správu města v přepočtu na jednoho obyvatele a to o 600 korun méně než např. Zlín, Frýdek-Místek a Opava, jejichž náklady na jednoho obyvatele se v roce 2011 přibližovaly k 3 tis. Kč. Přitom Prahu, Ostravu a do jisté míry i Opavu „zatěžují“ výdaje spojené s dvoustupňovou správou těchto měst. Z toho vyplývá, že statutární město Havířov hospodaří vcelku dobře na rozdíl od Karviné, jejíž náklady na správu přepočteny na jednoho obyvatele jsou téměř srovnatelné s početně 5 krát větší Ostravou. Pokud bychom náklady na jednoho obyvatele Karviné srovnali s náklady na jednoho obyvatele početně stejných statutárních měst, zjistíme, že na správu města vydává právě ona největší množství peněžních prostředků. Fakt, že Karviná má mnohem větší (téměř dvojnásobné) náklady na správu města než Havířov není výjimečnou záležitostí, která se udála pouze v roce 2011. Tabulka níže (viz tab. 4.7) nám srovnává výdaje na jednoho obyvatele v průběhu 5 let, tedy od roku 2007 do roku 2011.

Tab. 4.7 Náklady na správu města přepočteny na jednoho obyvatele v
období 2007 - 2011 v Karviné a Havířově

Město	Náklady na jednoho obyvatele v Kč				
	Rok				
	2007	2008	2009	2010	2011
Karviná	3 248	3 684	3 535	3 691	3 330
Havířov	1 790	1 893	1 969	2 002	2 238

Pramen: www.mfcr.cz, www.czso.cz, vlastní zpracování.

4.5 Rozpočet

Každá obec má povinnost každoročně sestavovat svůj rozpočet, podle kterého v daném roce hospodáří. Obecně rozpočet představuje bilanci příjmů a výdajů obce. V Karviné i Havířově sestavuje návrh rozpočtu **ekonomický odbor**, který při sestavování vychází z rozpočtu předcházejícího roku a také z rozpočtového výhledu. Kontrolu rozpočtu provádí jak v Havířově tak i v Karviné **finanční výbor**. Po skončení rozpočtového období se provádí následná kontrola plnění rozpočtu v podobě závěrečného účtu, který projednává a uzavírá zastupitelstvo města. Právě závěrečný účet obou měst za rok 2011 si porovnáme a poté srovnáme také návrhy rozpočtů na rok 2013.

Karviná měla v roce 2011 příjmy v celkové výši 1,280 mld. Kč a výdaje ve výši 1,267 mld. Kč. Příjmy tedy byly vyšší než výdaje a hospodaření města Karviné bylo **přebytkové**. Největší podíl příjmů tvořily s 53 % příjmy daňové a druhými nejvyššími příjmy byly s 30 % dotace. Výdaje, které město Karviná v roce 2011 vynaložilo, tvořily z největší části výdaje na veřejnou správu (24 %) a výdaje na sociální věci (21 %). Po provedení přesnější analýzy největší složky příjmů města, tedy příjmů daňových, jsme zjistili, že největší podíl daňových příjmů tvořila **daň z přidané hodnoty a daň z příjmů právnických osob**. Co se týče poplatků, největší příjmy mělo město Karviná z poplatku za likvidaci komunálního odpadu a poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj.

Havířov měl v roce 2011 celkové příjmy ve výši 1,636 mld. Kč a výdaje ve výši 1,576 mld. Kč. V Havířově byly rovněž jako v Karviné příjmy města vyšší než výdaje a hospodaření **přebytkové**. Složení příjmů bylo podobné jako u Karviné, kdy z celkových příjmů tvořily 54 % příjmy daňové, 40 % dotace. Největší podíl výdajů, které město vydalo, tvořily s 22 % výdaje na sociální věci, s 18 % výdaje na vzdělávání a s necelými 13 % výdaje na veřejnou správu. Ve vynaložených výdajích můžeme mezi městy zpozorovat rozdíl. Zatímco Karviná měla největší výdaje na veřejnou správu, tak v Havířově byly tyto výdaje až na „třetím místě“. Co se týče výdajů na vzdělávání tak v Havířově byly tyto výdaje v roce 2011 druhé nejvyšší a v Karviné zase páté nejvyšší. Rozbor daňových příjmů jsme provedli také u města Havířov a zjistili jsme, že největší podíl daňových příjmů tvořila **daň z přidané hodnoty a daň z příjmů FO ze závislé činnosti**. U poplatků byla situace stejná jako v Karviné a největším příjmem do rozpočtu města byl poplatek za komunální odpad a poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj.

Tab. 4.8 Příjmy, výdaje a výsledek hospodaření Karviné a Havířova v jednotlivých letech

Položka	2009		2010		2011	
	Karviná	Havířov	Karviná	Havířov	Karviná	Havířov
Příjmy (v tis. Kč)	2 327 825	1 391 508	1 876 592	1 533 213	1 279 864	1 636 096
Příjmy na 1 obyvatele v Kč	37 150	16 653	30 293	18 496	21 439	20 531
Výdaje (v tis. Kč)	1 989 489	1 448 194	2 087 692	1 724 496	1 267 472	1 576 011
Výdaje na 1 obyvatele v Kč	31 750	17 331	33 701	20 803	21 231	19 777
Výsledek hospodaření (v tis. Kč)	338 335	- 56 606	-211 099	-191 284	12 392	60 085

Pramen: www.karvina.cz, www.havirov-city.cz, www.czso.cz, vlastní zpracování.

Výše uvedená tabulka nám srovnává příjmy a výdaje obou měst v letech 2009 – 2011. V roce 2009 a 2010 měla Karviná vyšší příjmy i výdaje než Havířov, pouze v roce 2011 měl příjmy a výdaje větší Havířov. Při přepočtu na jednoho obyvatele ale zjistíme, že Karviná vykazuje vyšší příjmy a výdaje v celém sledovaném období. Na začátku porovnávaného období, tedy v roce 2009, měla Karviná příjmy a výdaje vyšší téměř o polovinu ve srovnání s Havířovem. Situace se ale postupně zlepšovala a rozdíl mezi městy snižoval. V roce 2011 už Karviná vykazovala vyšší příjmy i výdaje na jednoho obyvatele s rozdílem okolo pouhého 1 tis. Kč. Rozpočet měla Karviná přebytkový v roce 2009 a 2011, Havířov oproti tomu pouze v roce 2011.

Rozpočet města Karviné je na rok 2013 sestaven jako deficitní se saldem necelých 183 mil. Kč. Schodek je vyrovnán v části rozpočtu Financování a bude zajištěn pomocí zdrojů z finančního vypořádání. Celková výše schváleného rozpočtu Karviné na rok 2013 činí téměř **994 milionů Kč**. Rozpočet města Havířova je na rok 2013 rovněž sestaven jako deficitní a to se saldem 289 mil. Kč. Schodek je vyrovnán v části rozpočtu Financování a bude zajištěn prostřednictvím dlouhodobých přijatých úvěrů. U města Havířov činí celková výše schváleného rozpočtu pro rok 2013 **1 miliardu a 801 milionů Kč**, což je téměř o polovinu vyšší částka, než má na letošní rok schváleno město Karviná.

4.6 Návrhy na uspořádání správy měst

Na začátku je vhodné konstatovat, že současný model správy obou měst funguje již dlouhou dobu relativně dobře bez větších problémů. Výhodou současného modelu jsou bezesporu nižší náklady na zajištění správy měst než v případě, že by obě města vytvořila nižší stupeň samosprávy. Vzhledem k tomu, že města jsou v současné době zralá na vytvoření 2. stupně samosprávy ať už z hlediska počtu obyvatel, urbanistické struktury nebo minulého správního vývoje, kdy došlo k spojení více bývalých samostatných obcí, v následujících podkapitolách se budeme zabývat třemi variantami uspořádání správy měst.

4.6.1 Zřízení městských částí

Ze zákona o obcích vyplývá, že statutární města se mohou členit na městské části nebo městské obvody s vlastními samosprávnými orgány. Jak už bylo řečeno v druhé kapitole této práce, možnost územního členění v současné době využívá pouze 7 statutárních měst. Statutární města Karviná a Havířov do této skupiny měst nepatří, proto se tato podkapitola bude krátce zabývat příp. členěním Karviné a Havířova na městské části s vlastní samosprávou z důvodu přiblížení správy občanům, abychom alespoň okrajově zjistili, jak by tato dva města mohla fungovat při využití zákonné možnosti členění.

Havířov se již variantou územního členění zabýval v letech 1991 a 1992 kdy byl zastupitelstvem schválen Prozatímní statut města Havířova a úkolem byl pověřen odbor vnitřních věcí, kde vzniklo několik variant členění. Objevilo se ovšem několik problémů, které veškeré aktivity v tomto směru pozastavily, a k členění města na městské části tedy nedošlo.²³

Při uvažování členění měst na městské části si nejprve musíme stanovit počet městských částí a vymezit jejich hranice. Počet městských částí a jejich hranice jsou jak v Karviné, tak v Havířově už v podstatě dány rozvojem měst a jejich urbanistickou strukturou. Současné části měst mají své historické kořeny a jsou zakotveny v paměti občanů, proto by bylo dle mého názoru vhodné tyto městské části v případě členění zachovat a žádným způsobem neměnit. **Karviná** by se tedy na základě obecně závazné vyhlášky upravující

²³ BABOR, Zdeněk. *Územně-správní členění města Havířova*. Ostrava, 2001. Diplomová práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra veřejné ekonomiky.

vnitřní poměry členěného města skládala z **9 městských částí** a **Havířov** pak z **8 městských částí**. Pro lepší přehled jsou jednotlivé městské části a jejich názvy uvedeny v tabulce níže (viz tab. 4.9).

Tab. 4.9 Případné městské části a jejich názvy

Karviná	Havířov
Městská část a její název	
Karviná 1 - Fryštát	Havířov 1 - Město
Karviná 2 - Doly	Havířov 2 - Bludovice
Karviná 3 - Darkov	Havířov 3 - Podlesí
Karviná 4 - Ráj	Havířov 4 - Šumbark
Karviná 5 - Staré Město	Havířov 5 - Prostřední Suchá
Karviná 6 - Nové Město	Havířov 6 - Životice
Karviná 7 - Mizerov	Havířov 7 - Dolní Suchá
Karviná 8 - Hranice	Havířov 8 - Dolní Datyně
Karviná 9 - Louky	-

Pramen: Vlastní zpracování.

Dle zákona o obcích si může každá vytvořená městská část zřídit své vlastní zastupitelstvo s příslušným počtem zastupitelů a další orgány městské části (výbory, starostu, místostarostu a úřad městské části), příp. radu městské části. Tato možnost poskytuje občanům větší účast na řízení města, neboť v každé městské části budou mít občané své zastupitele, kteří budou prosazovat jejich zájmy, a tudíž nebude docházet k nerovnoměrnému rozložení, tak jak tomu je v současné době (viz tab. 4.11). Rovněž se občanům jednotlivých městských částí přiblíží správa města prostřednictvím vlastního úřadu městské části. Následující tabulka (viz tab. 4.10) nám blíže představuje možný počet zastupitelů a radních v navrhovaných městských částech podle počtu obyvatel. Vytvořením městských částí se také sníží počet občanů připadajících na jednoho zastupitele. V Karviné při celkovém počtu 107 zastupitelů připadne na jednoho zastupitele **609 občanů** a v Havířově při 110 zastupitelích připadne na jednoho zastupitele celkem **716 občanů**, což je v obou městech ve srovnání se současným stavem až o polovinu menší počet občanů připadajících na jednoho zastupitele.

Tab. 4.10 Počet členů zastupitelstva a rady jednotlivých městských částí

Karviná				Havířov			
Městská část	Počet zastupitelů	Počet radních	Počet obyvatel*	Městská část	Počet zastupitelů	Počet radních	Počet obyvatel**
Fryštát	9	x	1 426	Město	29	9	33 549
Doly	7	x	810	Bludovice	9	x	2 666
Darkov	5	x	406	Podlesí	19	5	14 784
Ráj	19	5	17 142	Šumbark	21	5	20 241
Staré Město	7	x	855	Prostřední Suchá	11	x	5 009
Nové Město	21	5	19 426	Životice	9	x	1 223
Mizerov	19	5	15 624	Dolní Suchá	7	x	743
Hranice	15	5	8 999	Dolní Datyně	5	x	498
Louky	5	x	453	-	-	-	-

* 31. 12. 2001.

** 31. 12. 2012.

x V této městské části by mělo zastupitelstvo méně než 15 členů a rada by nebyla zřízena.

Pramen: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005, www.havirov-city.cz, vlastní zpracování.

Co se týče samostatných úřadů městských částí, tak hlavní správa statutárního města a výkon státní správy by zůstal v kompetenci MMK a MMH. Pouze činnosti v oblasti samostatné působnosti by vykonávaly jednotlivé úřady městských částí. Do činnosti zřízených úřadů městských částí by patřily agendy samosprávy, kde se nejintenzivněji pracuje s občanem, např. ohlašovna. Tyto úřady by také musely mít svá sídla. V Karviné by kromě městských částí Doly a Louky nebyl větší problém, kam umístit sídla úřadů. V těchto dvou městských částech by ovšem s největší pravděpodobností musely být postaveny nové objekty, což by přineslo další zvýšení nákladů. V Havířově by stejný problém mohl nastat v městských částech Dolní Suchá a Dolní Datyně. Počet zaměstnanců na úřadech by v obou městech vzrostl jen nepatrně. Zaměstnanci současného magistrátu by se pouze přesunuli do jednotlivých úřadů městských částí, protože část agendy vykonávané na magistrátu by se přesunula právě na tyto úřady, takže v tomto směru by žádné markantní náklady nevznikly. K nárůstu pracovníků by v podstatě došlo pouze u starostů, jelikož každá městská část by měla svého **uvolněného starostu**, což je z právního pohledu lepší řešení než např. určovat uvolněné a neuvolněné starosty dle počtu občanů (=nevznikne problém týkající se schůzí jednotlivých starostů a jejich časových indispozic). V početně větších obvodech (např. nad 10

tis. obyvatel) by rovněž byli i místostarostové uvolnění. Jejich odměny by sice byly pro rozpočet města větší zátěží, ale vytvořil by se rozumný model mezi městem a jednotlivými obvody, což je pro občany měst nejdůležitější.

Zřízení městských částí představuje značné výhody a to především pro občany statutárního města. Avšak každé „pro“ má své „proti“. Tato možnost je finančně a organizačně velmi náročná, což může být také hlavní důvod toho, že Karviná i Havířov zatím žádné městské části ani městské obvody zřízené nemá. Dle mého názoru současná situace vedením měst vyhovuje a nic nenasvědčuje tomu, že by se členěním na městské části nebo městské obvody měla v nejbližší době zabývat. Nicméně zůstává otázka, proč jsou statutárními městy, když smysl zákona nenaplnují?

4.6.2 Vytvoření volebních obvodů

Další z možností jak zlepšit a zkvalitnit správu obou měst je varianta vytvoření volebních obvodů. Tato varianta umožní občanům zvolit si zastupitele ze své části města a předejít tak případným nevyrovnanostem. Rozdělení zastupitelů podle městských částí, ve kterých mají trvalé bydliště, je nyní velmi nerovnoměrné, což nám ukazuje následující tabulka (viz tab. 4.11).

Tab. 4.11 Současná struktura zastupitelstva Karviné a Havířova dle místních částí

Karviná		Havířov	
Část města	Počet zastupitelů	Část města	Počet zastupitelů
Fryštát	3	Město	19
Doly	0	Bludovice	6
Darkov	1	Podlesí	6
Ráj	11	Šumbark	6
Staré Město	0	Prostřední Suchá	2
Nové Město	5	Životice	4
Mizerov	11	Dolní Suchá	0
Hranice	10	Dolní Datyně	0
Louky	0	-	-

Pramen: Magistrát města Karviné a Magistrát města Havířova.

Na základě § 27 zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů může zastupitelstvo příslušného územního celku nejpozději 85 dnů předem konání voleb vytvořit více volebních obvodů, přičemž je pevně stanoven počet mandátů, které připadají na jednotlivé volební obvody. Aby byl dodržen zákon a z něj

vyplývající podmínky v každém volebním obvodu v Karviné i v Havířově by muselo být zvoleno nejméně 9 zastupitelů. V obou městech by bylo vhodné zvýšit hranici počtu zastupitelů na nejvyšší možný počet a to 45 členů. V **Karviné** by namísto jednoho volebního obvodu mohly vzniknout **4 volební obvody** a v **Havířově 3 volební obvody**. V Karviné by byly volební obvody Ráj, Nové Město, Mizerov, a aby se alespoň trochu vyrovnal počet obyvatel připadajících na jeden volební obvod, tak čtvrtý volební obvod by se skládal z okrajových částí Doly, Darkov, Staré Město, Louky, Hranice a centra města Fryštátu. V Havířově by bylo prvním volebním obvodem Město, druhý by sestával ze stejného důvodu jako v Karviné ze tří místních částí a to ze severních částí města Šumbark, Prostřední Suchá, Dolní Suchá a třetí volební obvod by spojoval východní části města Podlesí, Bludovice, Životice a Dolní Datyně. Počet obyvatel připadajících na jednotlivé volební obvody a strukturu zastupitelstva nám přibližuje následující tabulka (viz tab. 4.12).

Tab. 4.12 Struktura zastupitelstva Karviné a Havířova dle volebních obvodů

Karviná				Havířov			
Číslo VO*	Část města	Počet obyvatel	Počet zastupitelů	Číslo VO	Část města	Počet obyvatel	Počet zastupitelů
1.	Fryštát Hranice Doly Darkov Louky Staré Město	12 949	9	1.	Město	33 549	18
				2.	Šumbark Prostř. Suchá Dolní Suchá	25 993	15
				3.	Podlesí Bludovice Životice Dolní Datyně	19 171	12
2.	Ráj	17 142	12	-	-	-	-
3.	Nové Město	19 426	13				
4.	Mizerov	15 624	11				

* Volební obvod.

Pramen: www.czso.cz, www.havirov-city.cz, vlastní zpracování.

Takto vytvořené volební obvody by správu města občanům přiblížily hlavně ve větších městských částech, kde by si lidé volili své zastupitele a měli by jistotu, že jejich městská část bude mít v zastupitelstvu města rovnoměrné zastoupení. Populačně menší městské části a jejich obyvatelé ovšem takovou jistotu mít nemusí. A to je hlavní nevýhoda této varianty. Nejlepším řešením by bylo vytvoření tolika VO, kolik je ve městě místních částí. Tedy v Karviné 9 volebních obvodů a v Havířově 8 volebních obvodů. Tato možnost je však nad rámec platného zákona č. 491/2001, neboť při uplatnění by nebyly dodrženy podmínky stanovené v paragrafu 27.

4.6.3 Vytvoření osadních výborů

Jako nejlepší variantou se jeví vytvoření osadních výborů, jelikož každá městská část obou měst by mohla mít svůj vlastní osadní (místní) výbor a zvýšila by se tak aktivní účast občanů na správě měst. Nevýhoda této varianty spočívá v pravomocích osadních výborů, jelikož zákon o obcích jim deklaroval pouze funkci poradní. Předsedové osadních výborů tak mohou předkládat návrhy zastupitelstvu, ale jednotliví zastupitelé se nemusí těmito návrhy řídit. V Karviné nejsou v současné době zřízené žádné osadní výbory, za to v Havířově existuje jakási náhražka místních výborů a to Občanské komise 1-6. Ovšem tyto „havířovské“ Občanské komise jsou mnohem horší variantou než osadní výbory, jak již bylo popsáno výše (viz kap. 4.2.5 Komise rady).

Co se týče počtu osadních výborů na území Karviné a Havířova, nejlepším řešením by dle mého názoru bylo vytvořit **9 osadních výborů v Karviné a 8 v Havířově**. Tyto osadní výbory by kopírovaly území místních částí, které už jsou zapsány v paměti tamějších obyvatel. V početně větších místních částech jako např. na Šumbarku, Havířově-Městě a Karviné-Novém Městě by určitě nebylo na škodu vytvořit více než jeden osadní výbor, ovšem tato skutečnost by se už výrazněji promítla do nákladů města. V této práci se budeme zabývat variantou zřízení 9 osadních výborů v Karviné a 8 osadních výborů v Havířově.

Tab. 4.13 Osadní výbory v Karviné a Havířově a počet jejich členů

Karviná			Havířov		
Osadní výbor	Počet obyvatel (31. 12. 2001)	Počet členů OV	Osadní výbor	Počet obyvatel (31. 12. 2012)	Počet členů OV
Fryštát	1 426	5	Město	33 549	17
Doly	810	3	Bludovice	2 666	5
Darkov	406	3	Podlesí	14 784	9
Ráj	17 142	11	Šumbark	20 241	13
Staré Město	855	3	Prostřední Suchá	5 009	7
Nové Město	19 426	11	Životice	1 223	5
Mizerov	15 624	11	Dolní Suchá	743	3
Hranice	8 999	7	Dolní Datyně	498	3
Louky	453	3	-	-	-

Pramen: www.czso.cz, www.havirov-city.cz, vlastní zpracování.

Tabulka výše nám ukazuje, jak by vypadalo vytvoření osadních výborů na území obou měst. Vzhledem k počtu obyvatel v jednotlivých místních částech a faktu, že počet členů v osadních výborech musí být lichý, by v Karviné měly osadní výbory od 3 do 11 členů a

v Havířově od 3 do 17 členů. V Karviné by bylo jmenováno celkem 57 členů osadních výborů, v Havířově o něco více a to 62 členů.

4.7 Zhodnocení navržených variant

Jako nejlevnější a nejjednodušší se jeví varianta vytvoření **osadních výborů**, kdy k náplni jejich činnosti postačí max. 2x týdně pronajmout místnost pro členy osadního výboru a pro případné účastníky jednání (občany) + samozřejmě odměny pro předsedy a ostatní členy osadních výborů. Tato varianta by v obou městech vytvořila druhý stupeň samosprávy, který zde v současné době chybí, alespoň v této náhradní formě. Nevýhodou této varianty je, že nezaručuje občanům zastoupení v zastupitelstvu. Osadní výbory sice mohou předkládat návrhy, ovšem zastupitelstvo se jimi nemusí řídit. Z tohoto pohledu by byla nejvhodnější kombinace varianty vytvoření osadních výborů s variantou vytvoření volebních obvodů, jelikož tento model by byl velice účinný a nebyl finančně náročný.

Z pohledu občanů města se jeví jako nejlepší varianta zřízení **městských částí**, kdy by opravdu každá městská část měla své zastupitelstvo a svého starostu, se kterým by měly větší šanci se „setkat“ a řešit místní problémy. Tato varianta by skutečně občanům přiblížila veřejnou správu. Velkou nevýhodou této varianty je ovšem její finanční náročnost. Vytvoření městských částí, několika dalších úřadů a vyplácení odměn zastupitelům a starostům by pro města představovala mnohem vyšší výdaje, než mají v současnosti a než by jim přinesla kombinace předchozích dvou variant. Ovšem když už se města chtěla stát statutárními, měla by mít i dostatek finančních prostředků k naplnění hlavního smyslu statutárních měst, a to vytvoření městských částí či městských obvodů.

5 Závěr

Téma bakalářské práce bylo zaměřeno především na komparaci správy dvou statutárních měst, a to Karviné a Havířova a také na problematiku statutárních měst v České republice. V České republice existuje v současné době 27 statutárních měst, z nichž pouze 7 využívá zákonné možnosti členění na městské části nebo městské obvody. Plně územně členěnými městy jsou Brno, Plzeň, Pardubice, Ostrava a Ústí nad Labem. Částečně pak možnosti členění využívají města Liberec a Opava. Problematika dvou vybraných statutárních měst, tedy Karviné a Havířova byla nejprve rozebrána teoreticky v první části této bakalářské práce a poté prakticky ve druhé části.

Karviná se mezi statutární města řadí od roku 2002, statut tedy má 10 let. Havířov se statutárním městem stal v roce 1990 a statutárním městem je již 22 let. Ani jedno z výše uvedených měst nemá v současné době zřízení druhý stupeň samosprávy, i když v Havířově existuje něco jako náhražka osadních výborů, a to Občanské komise, jejichž předsedové předkládají požadavky občanů daných lokalit, ve kterých jsou zřízeny. V historickém vývoji obou měst jsou značné rozdíly. Havířov vznikl v roce 1950 a v současné době je nejmladším městem České republiky. Oproti tomu Karviná má své počátky již ve 13. století, kdy se objevila první písemná zmínka o tehdejší Karvinné. Ta ovšem vlivem poddolování zanikla a v roce 1949 došlo ke sloučení přilehlých obcí a ke vzniku nového města Karviná. Ve vývoji měst jsou určité rozdíly, ale urbanisticky jsou si města velmi podobná, jelikož urbanistická struktura je založena na částech města s více jádry, které v podstatě „žijí samostatným životem“ a tento fakt oba města předurčuje k vytvoření více územně-správných jednotek. Společným rysem obou měst je také složení zastupitelstva s velmi malým podílem žen, kdy ženy v zastupitelstvu obou měst nepřesahují 1/5 všech zastupitelů.

Správa dvou vybraných statutárních měst vykazuje určité rozdíly. Náklady na správu jsou v Karviné relativně vysoké ve srovnání s populačně podobnými statutárními městy a v porovnání s Havířem jsou až o třetinu vyšší. Důvodem může být umístění magistrátu. Zatímco v Havířově je správa magistrátu soustředěna do jedné budovy, naopak v Karviné jsou odbory a oddělení magistrátu rozděleny do osmi různých budov ve Fryštátě, Novém Městě a Ráji. Takto rozdělený magistrát není dle mého názoru dobré řešení, neboť budovy magistrátu ve Fryštátě a Novém Městě jsou od sebe vzdáleny téměř 3 km a to nutně zvyšuje časové ztráty a jistě nepříznivě ovlivňuje náklady magistrátu. Také občané vyřízením dvou věcí,

kteřé musí zařídít na dvou různých odborech, stráví mnohem více času, než kdyby byl magistrát v jedné budově, tak jako v Havířově. Budovy magistrátu v Karviné snižují efektivitu a jednoznačně zvyšují náklady. V současné době se pracuje na přemístění dvou budov magistrátu z Nového Města do zrekonstruovaného objektu komerční banky ve Fryštátě. Ovšem i Havířov má určitý problém s umístěním magistrátu. Ten se sice nachází v jedné budově, ale bohužel se tato budova nenachází v centru města, což může občanům také přivodit pár problémů.

V této práci byly prezentovány tři různé varianty na zlepšení správy v obou městech. Navrhované varianty by sice znamenaly změny v řízení města a také zvýšení nákladů, ovšem pro občany daných statutárních měst by vznik alespoň jedné z navrhovaných variant byl mnohem lepší než současný používaný model správy.

První varianta navrhovala zřízení městských částí s vlastními orgány samosprávy, přičemž v Karviné by mohlo vzniknout 9 městských částí a v Havířově 8. Tato varianta by nejlépe přiblížila správu občanům, zejména v okrajových částech měst, neboť v každé městské části by existovalo zastupitelstvo a starosta, kteří by se zajímali o dění v dané městské části. Hlavní nevýhodou této varianty je její nesporně vyšší finanční náročnost. V případě převedení části úředníků z magistrátu do jednotlivých úřadů městských částí by zejména v Karviné (s ohledem na kapacitní problémy magistrátu) velmi pomohlo a náklady na správu města by se nemusely podstatně zvýšit, v Havířově by ovšem toto přemístění úředníků náklady na správu (s ohledem na stávající kapacitní budovu magistrátu) zvýšilo.

Druhá varianta představovala vytvoření volebních obvodů, kdy v Karviné by vznikly 4 volební obvody a v Havířově 3. Tato varianta skýtá výhodu v její finanční nenáročnosti, kdy k vytvoření více volebních obvodů stačí pouze minimální náklady především v roce voleb a současně se dojde ke zlepšení správy obou měst. Nevýhodou ovšem je proporcionalita v prvním volebním obvodu v Karviné, a v druhém a třetím volebním obvodu v Havířově, kdy se občanům nezaručí, že všechny místní části daného obvodu budou reprezentovány v zastupitelstvu.

Třetí a zároveň poslední navrhovaná varianta vychází z vytvoření osadních výborů, v Karviné by mohlo vzniknout 9 osadních výborů a v Havířově 8. Výhodou třetí varianty je rovněž její finanční nenáročnost, zlepšení komunikace mezi občany a zastupitelstvem a

přiblížení správy občanů v jednotlivých místních částech. Nevýhodou této varianty je malá pravomoc osadních výborů, které sice předkládají návrhy zastupitelstvu, ale zastupitelé se těmito návrhy nemusí řídit ani zabývat.

V dané situaci by byla nejvhodnější kombinace varianty vytvoření volebních obvodů a s variantou osadních výborů, jelikož tento model by byl neúčinnější a relativně finančně nenáročný. Kombinace obou těchto variant by mohla bez velkých výdajů nahradit současné uspořádání Karviné a Havířova a vytvořit druhou nižší úroveň řízení města.

Jak už bylo v této bakalářské práci řečeno, pouze 7 statutárních měst z celkových 27 své území vnitřně člení na městské části či obvody. Tento fakt nabízí otázku, zda není chyba přímo v legislativě. Nebylo by vhodnější nastavit hranici počtu obyvatel, se kterou město může získat statut? Pokud si vezmeme současnou situaci, statutárním městem se stal i Přerov, který má necelých 45 tis. obyvatel. Ještě před třinácti lety statut získalo město s více než 50 tis. obyvatel. Pokud by toto snižování hranice počtu obyvatel pokračovalo dále, za dvacet let může nastat situace, že statutárním městem se stane např. Český Těšín s 25 tis. obyvateli a počet statutárních měst bude růst bez žádného smyslu. Další nedokonalostí v legislativě je dle mého názoru nepovinnost členit území na městské části. Aby zůstal význam statutárního města zachován, mělo by dojít ke změně v legislativě a to např. ustanovením, že např. pokud město do 8 let (dvě funkční období zastupitelstva) od získání statutu nesplní bez vážných důvodů smysl statutárního města, tedy členění území na městské obvody či městské části, bude mu ze zákona statut odebrán a označení statutární město pro něj zanikne.

Zákonná úprava je ovšem v kompetenci Ministerstva vnitra, odpovědného za zákon o obcích a o kvalitě jeho činnosti v tomto ohledu se dá polemizovat. Ministerstvo o změně zákona neuvažuje i přesto, že pouze čtvrtina všech statutárních měst využívá podstatu modelu, což je dle mého názoru dostatečně alarmující situace. Ministerstvo financí zase „nezajímají“ náklady obcí, nedělá statistiky rozpočtu (např. na 1 obyvatele) a statistiky nákladů za všechny obce (označit lze obce, které mají vysoké náklady, např. více o více než 10 % oproti průměru). Veškeré tyto statistiky si občané, v případě, že chtějí být informováni, musí dělat sami.

Současná zákoná úprava fungování statutárních měst není dobře nastavena. Existuje několik možností úpravy, jako např. zjednodušit nižší stupeň samosprávy, vylepšit systém

místních výborů, přizpůsobit volební systém reálným potřebám obcí složených z více částí, ovšem veškeré tyto činnosti jsou v kompetenci Parlamentu, který v současné době o změně zákona neuvažuje, a tak záleží pouze na městech, zda se chtějí stát statutárními či nikoliv. Tak stejně záleží i na vedení měst Karviné a Havířova, zda využijí zákonné možnosti členění nebo budou chtít přiblížit správu města blíže občanům ať už vytvořením volebních obvodů či osadních výborů.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

- 1] BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.
- 2] ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada, 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3061-5.
- 3] EXNER, Jiří. *Obce, města, městské části*. Praha: Libri, 2004. 407 s. ISBN 80-7277-289-9.
- 4] HAJZLEROVÁ, Irena a Veronika MATROSOVÁ. *Karviná*. Praha: Ladislav Horáček – Paseka, 2009. 57 s. ISBN 978-80-7432-005-7.
- 5] HAVLAN, Petr a kolektiv. *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2008. 318 s. ISBN 978-80-7201-708-9.
- 6] KOLEKTIV. *Statutární města České republiky*. 1. vyd. Praha: Český statistický úřad, 1992. 103 s.
- 7] KOUDELKA, Zdeněk. *Obecní samospráva: zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: ve spolupráci s nakladatelstvím Doplněk vydalo Občanské sdružení pro region, 2006. 93 s. ISBN 80-7239-193-3.
- 8] PROKOP, Radim a kolektiv. *Havířov 1955-2005*. Statutární město Havířov, 2005. 176 s. ISBN 80-239-4423-1.
- 9] ŠPAČEK Zdeněk, František JURÁK a Eduard SYCHRA. *Havířov /Socialistické město/*. Ostrava: Profil, 1974. 157 s.

Legislativa

- 1] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
- 2] Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.
- 3] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- 4] Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů.

Elektronické zdroje

1] *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13].

Dostupné z: <http://www.czso.cz/>.

2] *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13].

Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/>.

3] *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13].

Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/>.

4] *Statutární město Havířov* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13].

Dostupné z: <http://www.havirov-city.cz/>.

5] *Statutární město Karviná* [online]. 2013 [cit. 2013-04-13].

Dostupné z: http://www.karvina.cz/portal/page/portal/uvodni_stranka.

Seznam zkratek

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
max.	maximálně
mil.	milion
mj.	mimo jiné
mld.	miliarda
m. n. m	metrů nad mořem
např.	například
tab.	tabulka
tzv.	tak zvaně
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
FO	fyzická osoba
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
MČ	městská část
MěstNV	městský národní výbor
MHD	Městská hromadná doprava
MMH	Magistrát města Havířova
MMK	Magistrát města Karviné
MO	městský obvod
NV	národní výbor
ObNV	obvodní národní výbor
ODS	Občanská demokratická strana
OK	občanská komise
OÚ	obecní úřad
OZV	obecně závazná vyhláška
PS	Poslanecká sněmovna
RMH	Rada města Havířova
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
VO	volební obvod

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. 5. 2013

Andrea Fischerová

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Věkové složení zastupitelstev Karviné a Havířova v posledních třech funkčních obdobích
- Příloha č. 2: Počet občanů připadajících na jednoho zastupitele v obcích a městech v okrese Karviná a částečně v okrese Ostrava-město
- Příloha č. 3: Mapa okresu Karviná a jeho okolí
- Příloha č. 4: Politické složení Zastupitelstva města Karviné ve volebním období 2010 – 2014
- Příloha č. 5: Politické složení Zastupitelstva města Havířova ve volebním období 2010 – 2014
- Příloha č. 6: Politické složení Rady města Havířova ve volebním období 2010 – 2014
- Příloha č. 7: Komise Rady města Karviné a Rady města Havířova
- Příloha č. 8: Rozmístění odborů Magistrátu města Karviné a jejich oddělení

Příloha č. 1

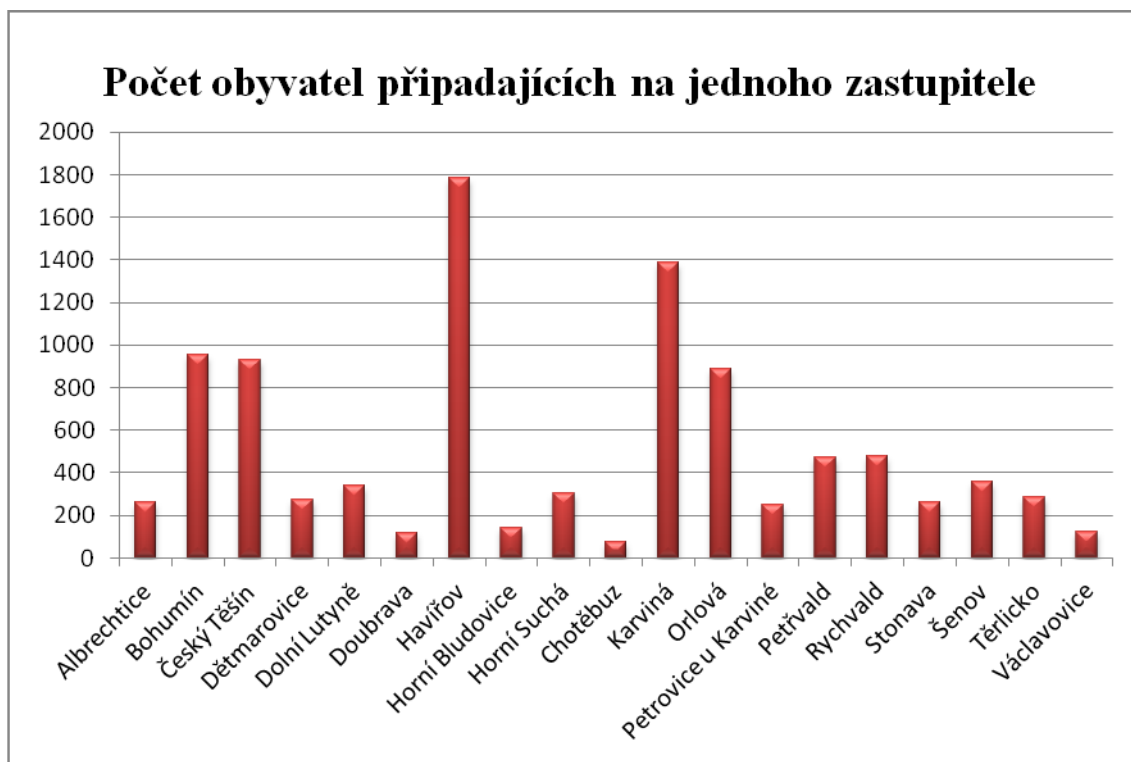
Věkové složení zastupitelstev Karviné a Havířova v posledních třech funkčních obdobích

Zastupitelstvo města Karviné				Zastupitelstvo města Havířova			
Průměrný věk	Volební období			Průměrný věk	Volební období		
	2002 - 2006	2006 - 2010	2010 - 2014		2002 - 2006	2006 - 2010	2010 - 2014
Ženy	50,0	50,6	49,7	Ženy	51,5	54,5	49,3
Muži	45,0	47,0	47,5	Muži	47,2	52,1	51,0
Celkem	45,8	48,0	48,0	Celkem	48,2	52,7	50,5

Pramen: www.volby.cz, vlastní zpracování.

Příloha č. 2

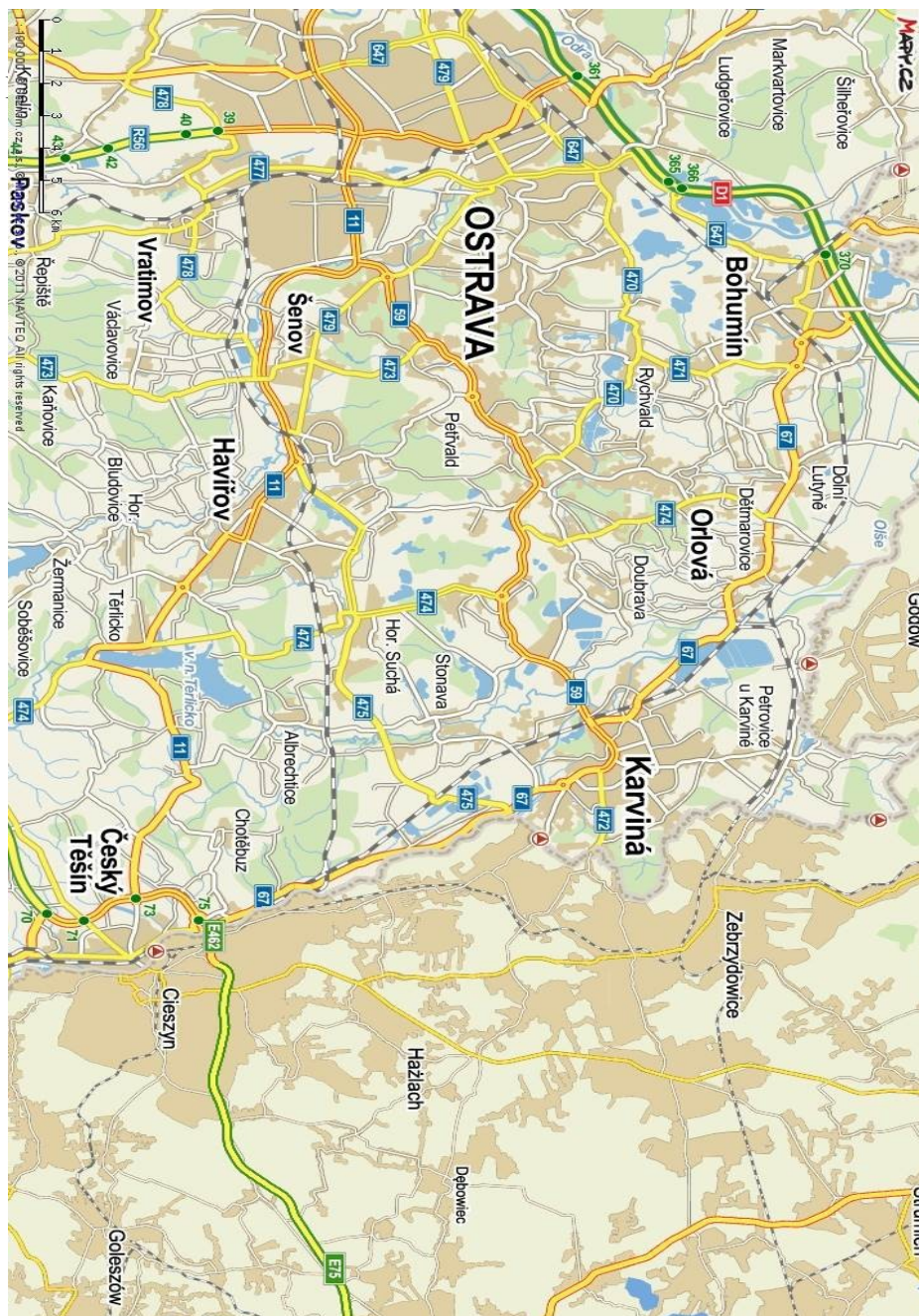
Počet občanů připadajících na jednoho zastupitele v obcích a městech v okrese Karviná a částečně v okrese Ostrava-město

Pramen: Oficiální stránky jednotlivých obcí a měst, vlastní zpracování.

Příloha č. 3

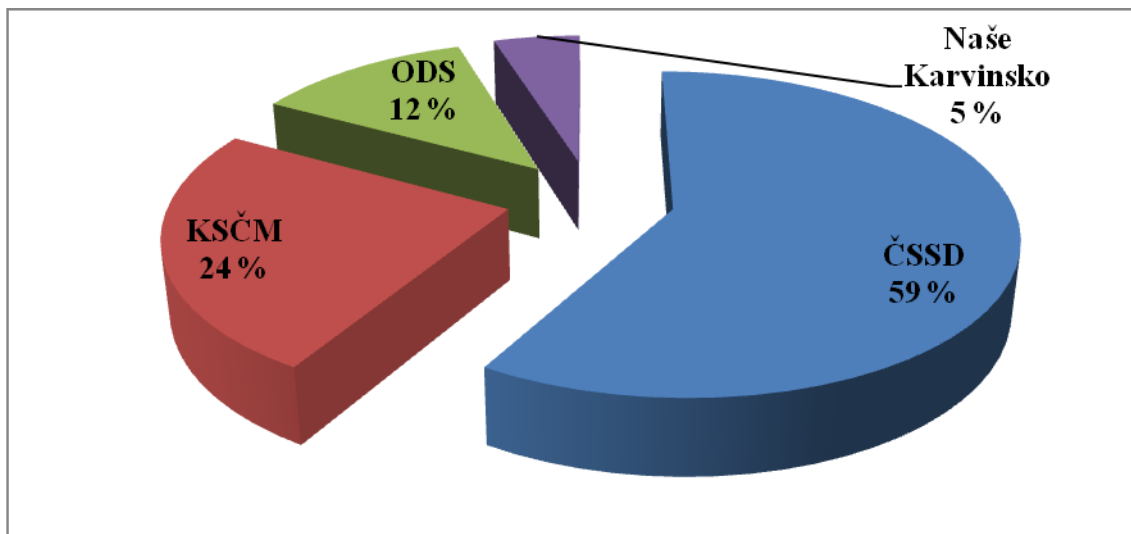
Mapa okresu Karviná a jeho okolí

Pramen: www.mapy.cz.

Příloha č. 4

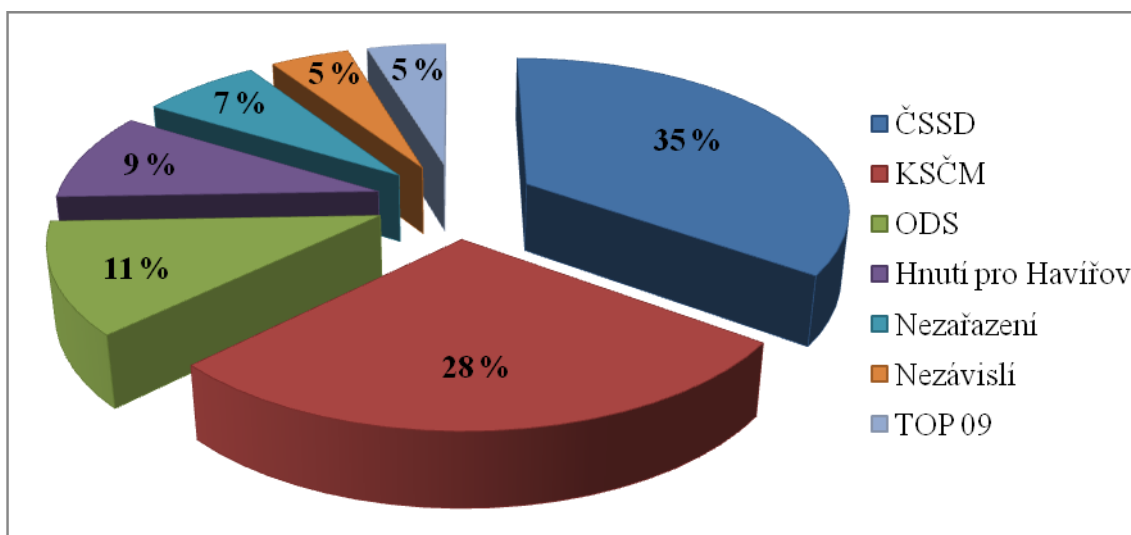
Politické složení Zastupitelstva města Karviné ve volebním období 2010 – 2014

Pramen: www.karvina.cz, vlastní zpracování.

Příloha č. 5

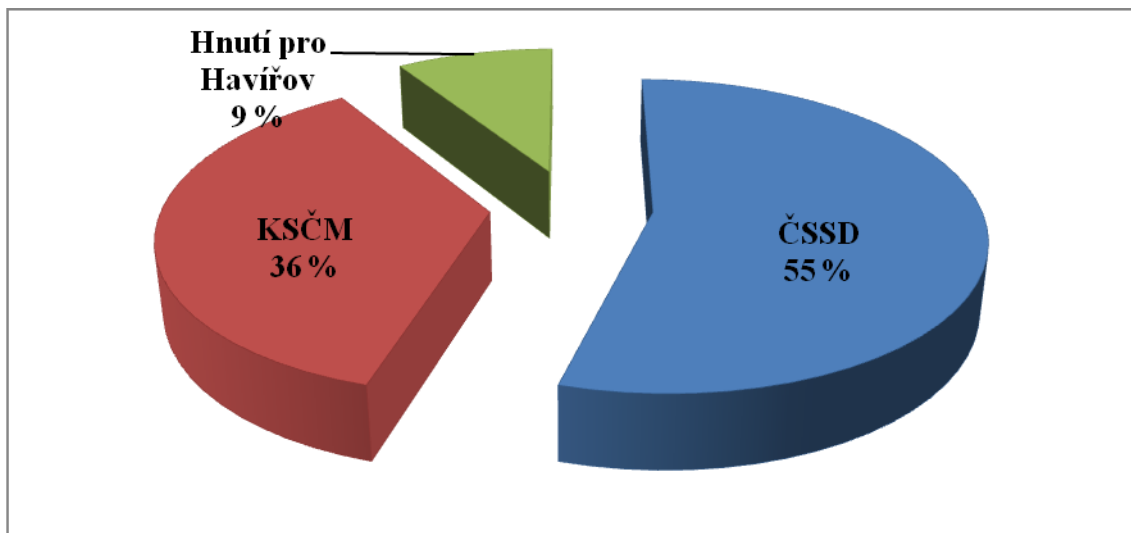
Politické složení Zastupitelstva města Havířova ve volebním období 2010 – 2014

Pramen: www.havirov-city.cz, vlastní zpracování.

Příloha č. 6

Politické složení Rady města Havířova ve volebním období 2010 – 2014

Pramen: www.havirov-city.cz, vlastní zpracování.

Příloha č. 7

Komise Rady města Karviné a Rady města Havířova

Město Karviná		Město Havířov	
Název komise	Počet členů	Název komise	Počet členů
Sociální	7	Sociální	8
Zdravotní	8	Zdravotní	7
Životního prostředí	7	Životního prostředí	8
Majetková a bytová	9	Bytová	8
Dopravy	9	Pro bezpečnost silničního provozu	8
Kulturní	7	Kulturní a letopisecká	8
Pro výchovu a vzdělání	7	Školská	8
Tělovýchovy a sportu	9	Sportovní	8
Bezpečnostní a prevence	9	Protidrogová a prevence kriminality	8
Pro architekturu a územní rozvoj	7	Rozvojová	14
Zkušební komise pro zajištění přípravy a průběhu zkoušek provozovatelů a řidičů taxislužeb dle OZV 9/2007	5	Pro regionální spolupráci a partnerské vztahy	8
-	-	Energetická	8
-	-	Pro občanské záležitosti	7
-	-	Pro plánování sociálních služeb	8
-	-	Občanská komise č. 1 Havířov - Bludovice	5
-	-	Občanská komise č. 2 Havířov - Dolní Datyně	8
-	-	Občanská komise č. 3 Havířov - Dolní Suchá	6
-	-	Občanská komise č. 4 Havířov - Prostřední Suchá	7
-	-	Občanská komise č. 5 Havířov - Šumbark	12
-	-	Občanská komise č. 6 Havířov - Životice	11

Pramen: www.karvina.cz, www.havirov-city.cz, vlastní zpracování

Příloha č. 8

Rozmístění odborů Magistrátu města Karviné a jejich oddělení

Budova (část města, ulice a č. p.)	Odbory	Oddělení
A (Fryštát, Fryštátská 72/1)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vedení města ▪ Tajemník magistrátu ▪ Interní auditor ▪ Odbor organizační 	<ul style="list-style-type: none"> - - - ▫ kancelář primátora, oddělení lidských zdrojů
B (Fryštát, Karola Šliwky 618)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odbor ekonomický ▪ Odbor majetkový ▪ Odbor organizační ▪ Odbor stavební a životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> ▫ účtárny, rozpočtů, poplatků a pohledávek ▫ majetkoprávní, provozu a údržby majetku, veřejných prací ▫ informatiky, právní a kontrolní, vnitřních služeb ▫ stavebního úřadu, životního prostředí
C (Nové Město, Zakladatelská 974)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odbor sociálních věcí 	<ul style="list-style-type: none"> ▫ sociálních věcí, sociálně - právní ochrany dětí
D (Nové Město, Mírová 1429)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odbor správní 	<ul style="list-style-type: none"> ▫ dopravně-správní, občansko-správní
E (Ráj, Prameny 599)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odbor ekonomický 	<ul style="list-style-type: none"> ▫ pohledávek z bytů
F1 (Fryštát, Karola Šliwky 219)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odbor správní 	<ul style="list-style-type: none"> ▫ přestupkové, živnostenské
F2 (Fryštát, Karola Šliwky 149)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odbor rozvoje 	<ul style="list-style-type: none"> ▫ marketingu a školství, strategií a plánování
H (Fryštát, Poštovní 615)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odbor majetkový 	<ul style="list-style-type: none"> ▫ investiční

Pramen: www.karvina.cz, vlastní zpracování.

